

Katerina Volfová: Nejlepší kniha na Zemi

NEJLEPŠÍ / KNIHY / DĚTEM

Výběr z českých knih pro děti a mládež

2018/2019

Ilustrace na obálce:

Kateřina Volfová (vítězka soutěže o tvůrčí stipendium Nadace Miroslava Šaška 2018): *Nejlepší kniha na Zemi*

Partneři publikace:

Tato publikace vychází s laskavým přispěním Nadace Miroslava Šaška.

Katalogy projektu

NEJLEPŠÍ / KNIHY / DĚTEM

najdete také na stránkách

www.nejlepsiknihydetem.cz

www.facebook.com/NejlepsiKnihyDetem

ISBN 978-80-907020-3-5

ÚVODEM

Při školních besedách o literatuře, kam jsme jako odborníci zváni, jsme si v posledních letech všimli jevu, na nějž už zareagovala i jedna z knih zařazených do našeho letošního katalogu. Zřejmě pod vlivem inflace nepřetržitě sdílených banalit projevuje generace dnešních českých dětí při setkání s obraznějšími podobami mateřštiny dříve nevidaný handicap na místě nejcitelnějším: v přirozené výbavě roditelého mluvčího. Prozrazují to potíže s barvitou vrstvou, která je zlatou pokladnicí poetiky každého jazyka, ačkoli vyžaduje znalost „kódu“, protože pravý význam těchto osobitých slovních spojení nelze odvodit z běžných výrazů, z nichž se skládají. Slovní obraty zvané idiomy totiž zrcadlí realitu, kdy spolu lidé verbálně komunikovali podstatně častěji a která se praxí 21. století v leccem vzdálila. Soudobá čeština tato ustálená úsloví neobměňuje, jenže proč vinit ji, je-li naše řeč zcela závislá na tom, jak ji denně utvářejí její uživatelé? A tak jsme při hře na doplňování idiomů zjistili, že žáci šesté třídy nám dávají naprosto vážně míněné odpovědi typu „Neštěstí nechodí po horách, ale po ... nížinách“ či „Neházej flintu do ... jednoho pytle“. Dozvěděli jsme se i to, že někdo „nevleze v botách do ... obýváku“, případně že „kouká jako tele na nový ... kopyta“, což kvitujeme aspoň jako ukázkou nechťené komiky národa, který někdy umí být „smějící se bestii“.

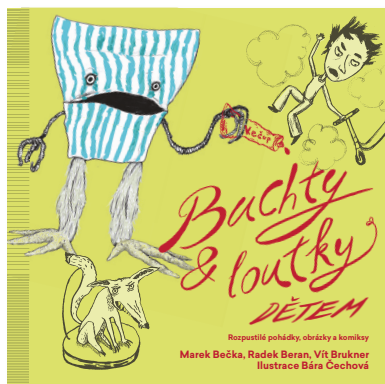
Ne, neděláme z komára velblouda. Smutnou skutečností zůstává, že se to netýká jen mnoha žáků základních škol, kteří si taje rodného jazyka teprve osvojují, nýbrž i čerstvých dospělých, jak vyplývá z opakujících se červenových stesků nad výsledky maturit z češtiny. Jak ale mladé nenechat na holičkách a neházet při tom na stěnu ... co vlastně, když je hrách na ústupu i ve školních jídelnách? Zdůrazňovat, že je třeba zejména číst – aby významy slov znali a dovedli je použít –, by asi bylo nošením dříví do lesa, sov do Athén, snad i čipů na Tchaj-wan. Vždyť záměr upevňovat čtenářskou gramotnost už hezkou řádku let sledují záslužné projekty nebo pobídky, jež literaturu dětem ztraktivňují a jejich rodičům připomínají, nakolik je blahodárný návyk pravidelně číst nezbytným předpokladem úspěchu. Inteligence se definuje jako schopnost pružně se přizpůsobovat proměnlivému prostředí a ten, kdo si snáz vybaví kontext diskutované věci, je pro druhé vždy vítanějším partnerem.

Posílit přitažlivost četby chce jako každoročně i dvaapadesát tipů z našeho katalogu vydávaného pod patronací stavovských organizací. Už posedmé vás v něm upozorňujeme na počiny, které v uplynulém roce a čtvrt podle našeho mínění obohatily českou prózu, poezii, naučnou literaturu i komiks

pro nejmladší čtenáře. Ať už se jím inspirujete při výběru titulu pro své děti, vnuky či žáky, anebo s ním jako profesionálně pracujete v příslušném oddělení své knihovny, kde se k vaší radosti malí spiklenci slova scházejí, sestavili jsme ho i podle toho, po čem pátrají oni: se zřetelem k hravosti, k obhajobě nezpochybnitelných hodnot nebo k vůli zbourat stereotypy a změnit svět k lepšímu. Koneckonců třicáté výročí sametové revoluce, jež si právě připomínáme, znamená i třicet let obnoveného nakladatelského podnikání v ovzduší konkurence, z níž podle Adama Smithe nakonec těží každý, čtenáře nevyjímaje. Počet titulů domácí proveniencie meziročně stále stoupá, jsou v průměru daleko výpravnější než na prahu divokých let devadesátých – a při pohledu na totéž období v české politice ani nemůžeme tvrdit, že za Evropou pokulhávají.

Můžeme však spoléhat na spásonosnou „neviditelnou ruku“ volné soutěže, aniž bychom sami hnuli ve věci čtenářství prstem? Ještě pár let před sametovou revolucí se ve svobodném světě, kam od roku 1989 zase patříme, literatuře zvonilo umíráčkem. Západ se chtěl bavit do zemdlení a dospěl k názoru, že údajně už o světě všechno řekla a teď se jenom opakuje v tisícových variacích. Ale kdeže – inteligentní text sázel a sází právě na neutuchající schopnost se proměnlivé realitě přizpůsobit a navrch vést společnost k sebereflexi. S vědomím, že s jeho přispěním nepečujeme pouze o vzdělanost, gramotnost a profesní vyhlídky příštích pokolení, nýbrž i o to, oč jde kultuře jazyka především: o kultivaci daru domlouvat se s ostatními jinak než ploše, chápat jeden druhého mimo doslovnou rovinu první signální našich prapředků z jeskyně. Být obrazný, povznést se a lézat na křídlech fantazie není přežitek. Je to podmínka přežití. Kdybychom usoudili, že ne, budou mít pravdu věštby z Bradburyho a Orwellových anti-utopii a zavládne „novořeč“, z níž běhá mráz po zádech.

za autory katalogu **Petr Matoušek**

MAREK BEČKA - RADEK BERAN - VÍT BRUKNER

BUCHTY & LOUTKY DĚTEM - ROZPUSTILÉ POHÁDKY, OBRÁZKY A KOMIKSY

Ilustrovala Bára Čechová
Praha, Paseka 2019, 120 stran
ISBN 978-80-7432-974-6
věk **6+**

Soubor, který nejmladším dětem věnovali členové divadla Buchty a loutky, co do rozvernosti v mnohém navazuje na ducha oblíbených nonsensových pohádek Miloše Macourka. Trojice autorů vyznává princip nespoutané fantazie a nabourává zažitá stereotypy: levá růžová botka se vydává v noci na procházku, holčička, která ne a ne jít spát, je nakonec nucena uložit se strachy úplně sama a chlapeček, jenž se stal maskotem popelářů, se dokáže vyrovnat se školou a splní se mu i jeho velké přání. Občasné ironické či přímo potměšilé rýpance se hromadí a vyvrcholí v závěrečných komiksech. Malé publikum pobaví jak příšerky Prd, Fuk nebo Blek, tak neposlušní tatínkové, kteří přes přísný zákaz čichali k vzácné květině v botanické zahradě, a tudíž je trest nemine.

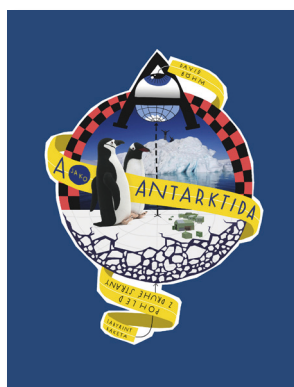
Radek Beran (1968), absolvent loutkoherectví na pražské DAMU, je člen souboru Buchty a loutky, spolupracuje však i s divadly v Liberci, Kladně a Hradci Králové. Podílel se na filmech *Caleidoscop*, *Uspavač* či *Hodina staroroční*. Režiroval celovečerní loutkové filmy *Chcípáci* (2006) a *Malý pán* (2015).

Marek Bečka (1964) vystudoval loutkoherectví na DAMU, kde nyní

působí jako pedagog a proděkan. V souboru Buchty a loutky se uplatňuje jako herec i jako režisér.

Vít Brukner (1962) po studiích loutkoherectví na DAMU spoluzaložil divadlo Buchty a loutky (1991), pro které kromě režijního vedení skládá i hudbu. Patřil k okruhu autorů samizdatového sborníku *X (Desítka)* s literární přílohou *Violit*, byl členem hudebních skupin Národní třída a Domácí kapela. Jeho undergroundové básně otiskla antologie *U nás ve sklepě* (2013).

Bára Čechová (1975) se jako výtvarnice věnuje především výpravám představení souboru Buchty a loutky. Činná je i v divadle Minor a na dalších českých scénách. Do komiksového alba *Kytice* (2006) podle námětů K. J. Erbena zpracovala balady *Zlatý kolovrat* a *Lilie*.

DAVID BÖHM

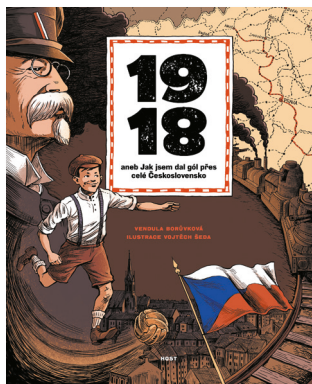
A JAKO ANTARKTIDA - POHLED Z DRUHÉ STRANY

Ilustroval autor
Praha, Labyrint / Raketa 2019,
76 stran (zčásti rozkládacích)
ISBN 978-80-86803-56-2
věk **7+**

Kdo by se aspoň jedinkrát nezasnil nad tím, jaké by to bylo žít na bělostné pláni, kde neroste jediný strom a která výjma odborníků z vědeckovýzkumných stanic nemá stálé obyvatelstvo? Světadíl na spodku jižní polokoule nutí k přemýšlení o mezích lidského vnímání i o statečnosti těch, kdo se vydali vánicí vstříc ledové pustině – především pokořitel jižního pólu Roald Amundsen a jeho nebohý soupeř Robert Falcon Scott. David Böhm děkuje právě kolektivu polárníků i výtvarníků (kolega Jiří Franta přispěl komiksem) za cenné rady a na závěr je zachycuje vtipnou ilustrací. Výsledkem jeho popularizační snahy je formálně znamenitá encyklopedie přibližující nejen kruté povětrnostní podmínky Antarktidy s odolnou zvířetnou chodící tudy jako „protinožci“, ale i její provázanost s globálním ekosystémem, v němž kontinent v mezinárodní kolektivní správě vylučující přítomnost vojsk sehrává zásadní roli. K tomu autor využívá kombinované výtvarné techniky, staré mapy, technické projekce, dokonce fotografie plyšových zvířat, a tak i po stránce ilustrační vytvořil hodnotnou publikaci pro celou rodinu.

David Böhm (1982) absolvoval pražskou AVU. Jeho soubor komiksových

pohádek z černé Afriky *Ticho hrocha* (2009) získal 2. místo v soutěži o Nejkrásnější české knihy roku. Uspěl i s titulem *Hlava v hlavě* (2014): encyklopedickým vševedem s nápaditými uměleckými i odbornými výklady funkce hlavy posazené na našem krku (Nejkrásnější česká kniha roku, Magnesia Litera 2014, s básníkem Ondřejem Buddeusem). Četných překladů – do němčiny, italštiny, ruštiny, korejštiny atd. – se dočkala práce *Jak se dělá galerie* (2016), vytvořená společně s kolektivem autorů z Moravské galerie v čele s Ondřejem Chrobákem.

VĚRNÍK ŠEDA

1918 ANEB JAK JSEM DAL GÓL PŘES CELÉ ČESKOSLOVENSKO

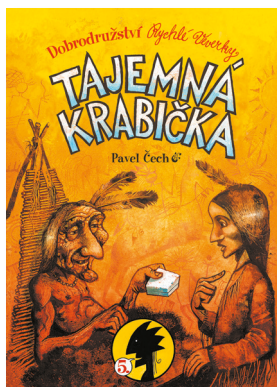
Ilustroval Vojtěch Šeda
Brno, Host 2018, 208 stran
ISBN 978-80-7577-610-5
věk 10+

V prvních měsících první republiky nedokáže jedenáctiletý Jenda sdílet vlastenecký zápal, s nímž se jeho otec vrhá do budování československého školství, zvláště když to znamená opustit rodné Sudety i kamarády z fotbalového mužstva a vydat se s kufry do neznáma. Rodinná anabáze vede z Mostu přes Prahu, Brno a slovenské Vrútky až do podkarpatského Užhorodu. Poválečné časy zmítané politickými a národnostními střety, kdy je dramatické sehnat třeba jen něco k snědku či cestovat vlakem, rozdělují společnost stejně jako rodinu. Zatímco její ženská část se obezřetně odhodlává k emancipaci, otec uskučeňuje obrozenský ideál v duchu Masarykových myšlenek a syn se k němu bezděčně přimyká s fotbalovým snem, byť se tak děje po řadě kliček, zrádných faulů a rozhodujících přihrávek. Učebnicová historie nementorsky ožívá v příběhu mozaikovitě složeném z několika perspektiv a ukazuje, že pravda nebývá černobílá. Ano, vítězí, ale někdy to chvíli trvá.

Vendula Borůvková (1977) vystudovala činoherní dramaturgii na Divadelní fakultě JAMU v Brně. Pro Divadlo v 7 a půl a HaDivadlo, kde působila jako dramaturgyně, připravila několik původních her. Nyní

pracuje jako šéfredaktorka časopisu *100+1 historie*. Pro Český rozhlas napsala pohádku *Medvěd Čokoláda* (2012) a adaptovala knihu Pavla Čecha *Dobrodružství Pavouka Čendy* (uvezenou pod názvem *Dobrodružství ve starém domě*, 2015). Starším dětem adresovala cestopisnou fantasy *Annie a berlepsy* (2014). Vytváří i scénáře zážitkových workshopů a rolových her na téma moderní české dějiny. Za knihu *1918 aneb Jak jsem dal gól přes celé Československo* získala cenu Magnesie Litera.

Vojtěch Šeda (1985), absolvent oboru ilustrace a grafika na pražské VŠUP, se věnuje komiksové a ilustrační tvorbě. Spolupracuje např. s komiksovou revuí *Bublífk* nebo s časopisy *Ekonom*, *Nový Prostor* a *Labyrint revue*. Podílel se na edukativní simulaci pro děti *Československo 38–89*, kombinující interaktivní komiks s počítačovou hrou, a ilustroval publikace Pavla Kosatíka *Jak se stal Havel prezidentem* (2015) a *Pražská defenestrace* (2018). Jeho kresby doprovázejí knihy *Hrdinové: Největší příběhy české kopané* (2017) Ondřeje Fuczika, *Hravého průvodce Prahou* (2019) Ivy Petřinové a prozatímní dialogii Kláry Smolíkové *Spolka mě knihovna* (2017) a *Pozor, v knihovně je kocour!* (2019).

PAVEL ČECH

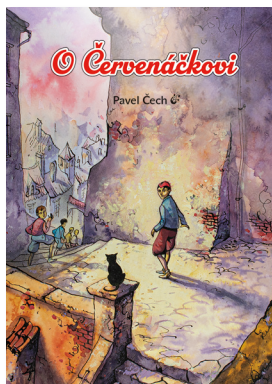
DOBRODRUŽSTVÍ RYCHLÉ VEVERKY 5 - TAJEMNÁ KRABIČKA

Ilustroval autor
Havlíčkův Brod, Petrkov 2019, 112 stran
ISBN 978-80-87595-75-6
věk 8+

Cyklus komiksových sešitů, v nichž brněnský výtvarník Pavel Čech stopuje kroky indiána jménem Rychlá Veverka, se rozrůstá o pátou položku. Zatímco třetí díl *Bludiště* přinesl sadu hravých rébusů a následné *Přání* se epicky rozmáchno do milostného pátrání hlavního hrdiny, dominuje novince důraz na mužskou sounáležitost. Táta z rámcového vyprávění opět tráví večer se svým synem, kterému líčí dva příběhy: vedle historiky o nástrahách spojených s krabičkou poslední záchrany i adaptovanou indiánskou legendu o lásce, víře, pýše a nenávisti. Protože v předchozích dílech – třeba ve *Velké knižní záhadě* – skládal autor pravidelně hold své oblíbené četbě, zazní teď báseň nedávno zesnulého Pavla Šruta. Vypravěč totiž prodává v antikvariátu a předčítá své milé třeba z Ajvazových a Meyrinkových románů, a tak se fantazie klukovské proloupe zájmy ryze otcovskými. Na závěr sešitu o lásce ke knížkám je přiloženo několik podobízen Rychlé Veverky, jak si ho vysnili autorovi přátelé a kolegové, abychom si vybrali po libosti.

Pavel Čech (1968), původním povoláním zámečník a hasič, je výtvarný autodidakt. Od debutu *O čertovi* (2002) čítá jeho tvorba 22 autorských

knih a komiksů, mj. příběhy *O zahradě* (2005), *O klíči* (2007), *Tajemství ostrova za prkennou ohradou* (2009) nebo pásma *Dědečkové* (cena Muriel za nejlepší kresbu 2011). Za komiks *Velké dobrodružství Pepíka Střechy* o síle přátelství a fantazie obdržel Magnesii Literu 2013 a ceny Muriel za nejlepší scénář a nejlepší původní komiks. Prémii ověčený komiks *A* (2016, cena Muriel za nejlepší původní knihu a Zlatá stuha za komiks) beze slov varuje před totalitní zvlí. Jeho obrazy inspirovaly též básníka Radka Malého k tvůrčímu dialogu ve sbírce *Poštou havraní* (2018).

PAVEL ČECH O ČERVENÁČKOVÍ

Ilustroval autor
Havlíčkův Brod, Petrkov 2019, 80 stran
ISBN 978-80-87595-82-4
věk **10+**

Některé knihy „je nutno číst za mřížemi dětství“, jak v souvislosti s mayovkami v jednom rozhlasovém fejetonu poznamenal básník Jan Skácel, a platí to rovněž o další komiksově poctě Jaroslavu Foglarovi z dílny Pavla Čecha. Tentokrát se kreslíř soustřeďuje na postavu Červenáčka – všichni, kdo kdy s Rychlými šípy pobývali na výpravách za tajemným hlavolamem, prožívali křivé nařčení tohoto člena ze zrady. Autor ve shodě s foglarovskou předlohou kreslí reálné i snové příhody hochy, který se znenadání ocitl sám v domovské klubovně, dokončuje jednotlivá čísla *Tam-Tamů* a vzpomíná na společná putování i na inkriminovanou výpravu za Vonty. Svůj klub jako přístav hlubokého kamarádství a odvážných činů představuje dívce, jež ho tehdy zachránila, třebaže jejich parta už mu brzy začne mizet ze života... Vždyť epilog výpravného komiksu naznačuje, jak se za Červenáčkem s prvními dlouhými kalhotami a bez červené lodičky uzavírá brána dětství a jak prochází do nové etapy života i v kdysi tak obávaných Stínadlech.

Pavel Čech (1968) – podrobněji na předešlé straně

BÁRA DOČKALOVÁ TAJEMSTVÍ OBLÁZKOVÉ HORY

Ilustrovala Petra Josefína Stibitzová
Praha, Labyrint / Raketa 2018,
248 stran
ISBN 978-80-86803-48-7
věk **9+**

Ve fantasy pro starší děti se královna z ohroženého království zčistajasna zjeví zrovna ve chvíli, kdy se do něj z parku propadnou Křisa s Prckem, kteří si na povrchu zemském dělali naschvály, jen aby se mohli přidružit k dospívajícím drsňákům v Gangu. Křisa skrytou touhu po nepřítomném otci vyjadřuje cynismem a je jaksepatří tvrdá k sobě i k ostatním, osamělý Prcek se zase potýká s malou sebedůvěrou. S přispěním nově nalezených přátel z pohádkového kraje hrdinové přemohou nejen podivné bytosti ohrožující toto panství, ale také vlastní trápení. Barvitý příběh Báry Dočkalové, v němž nechybějí ostré emoce ani napětí, má příjemný spád, poněvadž dobrodružná pouť dívky a chlapce se odehrává na posledním divokém hřebci Ronym, jehož role nabývá s gradací děje na významu. Celostránkové ilustrace Petry Josefíny Stibitzové zdařile dotvářejí napínavé uchopení žánru prorůstajícího do běžné reality.

Bára Dočkalová (1977) vyučuje angličtinu na Pedagogické fakultě UK, kterou vystudovala, a vede divadlo v duchu anglické dramatické výchovy. Píše divadelní scénáře a písňové texty. Román *Tajemství Oblázkové hory*, za nějž byla nominována na cenu

Magnesia Litera, je jejím knižním debutem.

Petra Josefína Stibitzová (1988) absolvovala ateliér ilustrace a grafiky na VŠUP. Ilustrovala např. povídkové pásmo *Kočky a jiné příběhy o strachu* (2015) Milady Mašinové a ztvárnila i její trojdílný komiks *Mor* (2015–2016). Do komiksového formátu převedla příběh o stromu *Pajasan* (2016) Vratislava Brabence. Mimoto ilustruje publikace a pracovní sešity pro nakladatelství Cesta domů, vytváří plakáty a doprovodné materiály pro festivalové nebo charitativní akce.

JIŘÍ DVOŘÁK - DANIELA OLEJNÍKOVÁ

BYDLÍME! - PODIJUHODNÉ PŘÍBYTKY ZVÍŘAT A LIDÍ

Ilustrovala Daniela Olejníková
Praha, Baobab 2018, 32 nečíslovaných
stran + červená a zelená fólie
ISBN 978-80-7515-093-6
věk **9+**

Nad publikací ve tvaru školního sešitu číslo 416, úhledně obaleného a potiš-těného našší, zaplesá srdce každého strukturalisty. V této „encyklopedii v příbězích“, která je pro Jiřího Dvořáka osvědčeným prostředkem popularizace námětů z říše zoologie a botaniky, totiž srovnávací metodou sledujeme formy bydlení vybraných živočichů čili klíčové téma disciplíny etologie. Aristoteles postřehl, že člověk je „zoon politicon“, jenže podle biologa Desmonda Morrise jsme i „nahé opice“, a tak nás nepřekvapí, že se po přírodě zhusta opičíme taky v otázce svých příbytků. Dvojdomy připomenou symbiózu raka a sasanky, kdežto šnečí ulity, ptačí budky a čapí hnízda jsou jen jinými výrazy pro lidské karavany, hotely a majáky. Nejkrásnější česká kniha pro děti loňského roku s ilustracemi v tónech červené a zelené umožňuje díky dvěma barevným filtrům pozorovat, v čem se obyvatelé planety míjejí a zase potkávají, neboť jen dobré sousedství jim zaručuje přežití. V paneláku stejně jako v termitišti.

Jiří Dvořák (1970) vystudoval ČZU v Praze a pracuje jako šéfredaktor měsíčníku *Naše zahrada*. Originální náhled na soužití lidí se zvířaty nabídl už v pohádkových knihách *Slepice*

a *televize* (2003), *Zpátky do Afriky!* (2005) a *Minimax a mravenec* (2009). Za vynalézavou encyklopedii *Rostlinopis* (s ilustracemi Alžběty Skálové) byl odměněn Zlatou stuhou a dočkal se i nominace na Magnesii Literu 2013. Pozoruhodný výklad chování živočichů v jejich přirozeném prostředí podal v poetickém albu *Jak zvířata spí* (2014, s ilustracemi Marie Štumpfové) či v encyklopedii *Havětník* (2015, s D. Olejníkovou).

Daniela Olejníková (1986) absolvovala VŠVU v Bratislavě, obory malba a ilustrace. Za knižní a časopisecké ilustrace pro děti i dospělé získala řadu ocenění ještě za studií. Autorská kniha *Liek pre Vĺčika* (2013) a ilustrace k novelám *V melónovom cukre* (2011) a *Na úteku* (2016, Zlatá stuha 2018 za české vydání) jí vynesly ocenění Najkrajšie knihy Slovenska. Sešit *Bydlíme!* získal totéž ocenění české. Za doprovod ke knihám *V melónovom cukre* a *Trinášť* (2012) obdržela plaketu BIB; v roce 2017 jí bylo uděleno Zlaté jablko BIB. Čeští čtenáři ji znají mj. jako ilustrátorku trilogie Martina Vopěnky *Spící město* (2011–2013) nebo pohádky Ester Staré *Největší přání* (2017).

VÁCLAV DVOŘÁK

PÍSEČNÍCI A BLUDNÝ ASTEROID

Ilustroval Jakub Cenkl
Liberec, Václav Dvořák 2018, 376 stran
ISBN 978-80-270-3973-9
věk **9+**

Téměř před tisícovkou let lidstvo kolonizovalo pouštní planetu Písečnice, jejíž obyvatelé jsou odsouzeni k lopotě na kaktusových polích a v dolech pod krátery. Autor svého jedenáctiletého Tomáše katapultuje z těchto štol přímo do víru vesmírných dobrodružství. Outsider ze sirotčince totiž vyniká mimořádnými schopnostmi, které ho kvalifikují ke studiu na akademii mezihvězdné lodi. Užaslý hrdina zde postupně proniká do mezíplanetárních záhad a souběžně odkrývá tajemství, jak přišel na svět, to vše pochopitelně za podpory věrných přátel po boku a s hordou nebezpečných protivníků v zádech. Napínavá zápletka potěší všechny milovníky sci-fi a také ty čtenáře, jimž bradavické eskapády Harryho Pottera připadaly příliš pohádkově archaické, jelikož v této akademii se vyučují předměty kosmologie, pilotáž, přežití ve vesmíru a konkurenční týmy spolu soupeří ve sportu zvaném gravibal. Příběhová linka se sice s koncem školního roku uzavírá a hrdinové si dopřejí zasloužené hibernační prázdniny, nicméně na oběžné dráze stále krouží otazníky slibující další pokračování.

Václav Dvořák (1976) absolvoval Fakultu strojní Technické univerzity v Liberci a v současnosti zde působí

jako docent na katedře energetických zařízení. Román *Písečníci a bludný asteroid* je jeho beletristickou prvotinou, vydanou vlastním nákladem.

Jakub Cenkl (1982) vystudoval výtvarnou výchovu na PedF UP v Olomouci a poté působil jako grafik ve studiích. Nyní je činný jako ilustrátor ve svobodném povolání. Spolupracuje s časopisem *Raketa* a s nakladatelstvím B4U Publishing, pro něž ilustracemi doprovodil mj. interaktivní knihu *Mise: Zachraň planetu* (2016), uměleckonaučné encyklopedie *Za zajímavostmi světa* (2017), *Za zvířaty světa* (2017), *Příběhy obrazů a soch* (2018) a *Příběhy staveb* (2018). Je výtvarníkem mobilní aplikace *Skryté příběhy*, která spájí trasy rodinných výletů s poznávacími hrami.

MAREK EPSTEIN

SRABÁČEK - PRŮVODCE ZAČÍNÁJÍCÍHO HRDINY

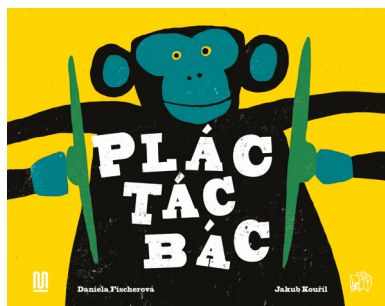
Ilustrovala Aneta Žabková
Praha, Pikola 2019, 112 stran
ISBN 978-80-7617-329-3
věk 5+

Svérazně ztvárněný týden na cestách z pera oceňovaného scenáristy Marka Epsteina pobaví vtipnými dialogy, autorovými vstupy i nečekanými zvraty a má předpoklady stát se večerní četbou pro dvě nebo tři generace – vždyť každý z nás mívá kdysi zbožňovaného plyšáka a učinil ho hvězdou nejúžasnějších dobrodružství. S plyšovým prasátkem Srabáčkem a papouškem Žako zažijeme velké městské putování za „mrňákem“, který byl v otlučené postýlce i s kačenkou Kčenkou (přesně dle chybného nápisu od čínského výrobce) odvezen bůhvíkam. Srabáček za ním bez meškání pluje lodí, jede vlakem, stoupá lanovkou k rozhledně a hlavně se svým věrným ptačím druhem obtížný úkol vděčně komentuje. Přitom se utkává se strachem, protože je jen „hloupé prasátko, baba a možná i pokakánek“. Oba se s mrňákem zase shledají, aniž tuší, že do rodiny přibude další přírůstek.

Marek Epstein (1975) vystudoval scenáristiku a dramaturgii na pražské FAMU. Píše scénáře, divadelní a rozhlasové hry i knihy – vydal novelu *Ohybač křížů* (2006) a román *Dravec* (2018). Za scénář filmu *Ve stínu* (2012, režie David Ondříček) získal Českého lva. Jako scenárista se podílel

na filmech Jiřího Vejdělka (*Václav, Roming*), Vladimíra Michálka (*Pohádkař*), Zdeňka Tyce (*Šejdrem*), Tomáše Mašína (*Wilsonov*) nebo Jiřího Stracha (*Anděl Páně 2, Vrásky z lásky, Osmý, Věneček, Klec, Šťastný smolař* ad.).

Aneta Žabková (1986), absolventka FAMU, spolupracuje s Českou televizí, ilustruje deskové hry a přispívá do dětských časopisů *Sluníčko* a *Mateřídouška*. Kresbami doprovodila naučné obrázkové knížky *Rok v zahradě* a *Rok v lese* Petry Bartíkové (2017) a nová vydání básnických sbírek Jiřího Dědečka *Šli červotoči do houslí* (2014), *Uleželé žele* (2015) a *Huňatá čuňata* (2019).

DANIELA FISCHEROVÁ - JAKUB KOUŘIL

PLÁC! TÁC! BÁC!

Ilustroval Jakub Kouřil
Praha, Meander 2019,
16 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7558-075-7
věk 1+

Ve zpěvných říkadlech asistuje Daniela Fischerová prvním pohybům a krůčkům batolete a propojuje básnické slovo s nápovědy, jak si s ním cvrknat o nosík, ťapat nožkami o stěnu nebo mu kroužit po bříšku. V jednoduchosti je přece krása okamžiku, působivost doteku i dokonalost rytmiky, jak je patrné už z veršů obsahujících základní dětská citoslovce („Plác plác plác! Na stole byl tác...“). O nezbytnou výzdobu knížky se zasloužil Jakub Kouřil, přičemž neváhal zvířecí aktéry vybarvit temnějšími odstíny. Dodnes se za účelem rozmluvení našich nejmenších znovu vydávají starší česká leporela – namátkou jmenujme *Petiškovo O jabloňce* nebo říkadla Františka Hrubína ilustrovaná Helenou Zmatlíkovou –, ale poslední dobou se jejich tvorbě věnují i mladší básníci a vydavatelé. Díky autorčině erudici může tento příspěvek podnítit mnohé další.

Daniela Fischerová (1948) se po studiích dramaturgie a scenáristiky na FAMU soustředovala převážně na psaní divadelních a rozhlasových her. K jejím nejvýraznějším počínům patří *Hodina mezi psem a vlkem* (1979), *Velká vteřina* (1991), *Cesta k pólu* (2007) a *12 způsobů mizení* (2008). Pětačtyřicet let píše také pro

děti a mládež. Dětem věnovala mj. *Duhové pohádky* (1982 a 2003), příběh z horské léčebny *Lenka a Nelka neboli Aha* (1994) či knihovnickou fantasy *Bylum nebylum* (2017). V *Pohoršově* (2014, Zlatá stuha) si ironicky pohrála s fenoménem čarodějnického učiliště. V posledních letech skládá i nonsensovou poezii (*Tetovaná teta*, 2015; *Ochechule a ukulele*, 2018).

Jakub Kouřil (1987) absolvoval animaci na FAMU a stáž na pařížské École nationale supérieure des Arts Décoratifs. Jeho kresby doprovázejí mj. pohádku *Pracháček – Velké dobrodružství se zlatou žábou* (2015) Olgy Stankovičové nebo loňskou básnickou sbírku Daniely Fischerové *Ochechule a ukulele*.

RENÁTA FUČÍKOVÁ A KOLEKTIV DOBRYCH 100

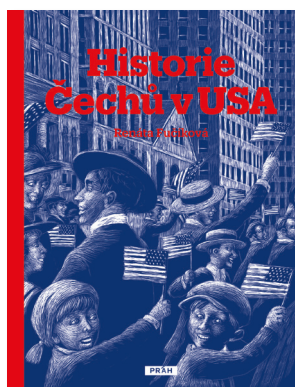
Ilustroval kolektiv
Praha, Pikola 2018, 240 nečíslovaných
stran a vložená brožura o 32 stranách
ISBN 978-80-7549-874-8
věk **6+**

Století obnovené české státnosti se dá v encyklopedickém součtu jistě shrnout do 240 stran a 102 celostránkových obrázků od 46 studentů vedených jejich pedagogy. Autorka konceptu a hlavní realizátorka publikace Renáta Fučíková však nechtěla slavné výročí školsky připomenout výhradně peripetemiemi dějin politických. Ve spolupráci s historičkou Lenkou Křížovou tedy shrnula osudové události v předelových textech a čtenářům raději předkládá „pozitivní mapu“ stoleté republiky, křížovanou nejen trajektoriemi zásadních vědeckých objevů, sportovních, kulturních a podnikatelských úspěchů, ale i událostmi, jejichž význam docenil až čas. Závěrečný hold epoše informatiky neberme jako slepý obdiv k moderním technologiím, nýbrž jako víru v jejich schopnost nás propojovat, aktivizovat, nadchnout. A jak text ukazuje, stojí na začátku převratného vynálezu či u zrodu nové tradice mnohdy právě lidská synergie. Mezigenerační dialog kniha navozuje pomocí námětů ke karetní hře, které v příložené brožuře zpracovala metodička Nina Rutová.

Renáta Fučíková (1964) absolventka VŠUP, se věnuje ilustraci, literární a výtvarné tvorbě zahrnující i užité umění. Od roku 2016 působí jako

odborná asistentka na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni, kde vede ateliér mediální a didaktické ilustrace. V nakladatelství Práh vydává autorské knihy o významných českých osobnostech, např. *Tomáš Garrigue Masaryk* (2006), *Jan Amos Komenský* (2008), *Antonín Dvořák* (2012), *Hus a Chelčický* (2014). Autorčin zájem o historii vyústil v monumentální uměleckonaučné dílo *Historie Evropy – Obrazové putování* (2011, s D. Krolupperovou) a v koláži *Praha v srdci* (2015). Ilustrované adaptace světových dramát v historických souvislostech představuje v knižnici Vyšehradu *Největší dramatici*. Je více-násobnou držitelkou Zlaté stuhy. Za knihu *Vyprávění ze Starého zákona* (1998) získala zápis na Čestnou listinu IBBY a první cenu na Bienále ilustrace v Teheránu, za práci na projektu *Dobrych 100* obdržela Uměleckou cenu města Plzně.

Kolektiv ilustrátorů složený ze studentů ateliéru Mediální a didaktické ilustrace FDU Ladislava Sutnara ZČU v Plzni vedli pedagogové Renáta Fučíková a Václav Šlajch.

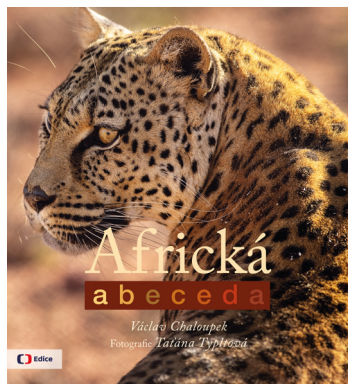

RENÁTA FUČÍKOVÁ HISTORIE ČECHŮ V USA

Ilustrovala autorka
Praha, Práh 2019, 216 stran
ISBN 978-80-7252-728-1
věk **10+**

Jak se přihodilo, že výsadek *Apolla 11* na Měsíc provázely tóny Dvořákovy *Novosvětské*? Inu, malý krok pro člověka, velký pro lidstvo a ještě větší pro střeoevropskou zemi, jejíž elity se už půl tisíciletí podílejí na naplňování amerického snu o tom, že pevná vůle vynese jedince až ke hvězdám. V souboru vydaném na popud českých krajských spolků v USA, jejichž nepřilíš zmapované kulturní dějiny zároveň shrnuje, nám Renáta Fučíková prostřednictvím ilustrovaných portrétů nejpořadivějších pánů a dam ukazuje, že v tamním tavicím kotlí národů Češi nebyli menšinou upejpravou, pokud chtěli svůj hlas a um prosadit. Kolem roku 1848 činily počty novousedlíků z české kotliny asi deset tisíc osob, zato za Velké hospodářské krize jich bylo už přes čtvrt milionu, a zdaleka ne pouze na pláních oblíbené Nebrasky či v ulicích Chicaga. Za velkou louží už s prvními loděmi Evropanů mířili naši kartografové a stále zjevnější úspěchy první demokracie do země nalákaly i rebely, věčné hledače, ekonomické vystěhovalce a pravidelně bohužel též vyhnance ducha, jejichž svědomí domácí režim nestrpěl. I jim Spojené státy vděčí za své nynější postavení a my zase této supervelmoci vděčíme za trojí pomoc při obnovování správy věcí veřejných.

Renáta Fučíková (1964) – podrobněji
výše na této straně

VÁCLAV CHALOUPEK - TAŤÁNA TYPTLOVÁ AFRICKÁ ABECEDA

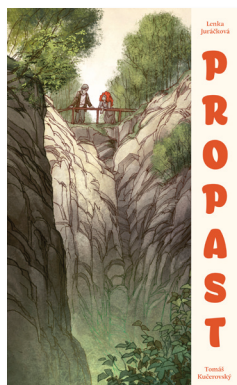
Fotografovala Taťána Typtlová
Praha, Česká televize – Edice ČT 2019,
320 stran
ISBN 978-80-7404-318-5
věk **8+**

Další umělecko-naučný titul rozšiřuje záběr přírodovědných popularizací Václava Chaloupka a Taťány Typtlové, které vycházejí z televizních dokumentů, o expedici na černý kontinent. Jednotlivá zastavení publikace o africké fauně a flóře uspořádali spoluautoři abecedně a přibližují čtenáři taktéž významné přírodní parky, řeky a lokality čarokrásných jmen, jako jsou delta řeky Okavango, Zambezi nebo mys Dobré naděje. Každý výlet rámuje fotografie těžící z toho, že proměnlivá ohnisková vzdálenost či hloubka ostrosti umožňují zachytit zvířata a rostliny v netušených momentkách, třeba lvici korzující před stádem buvolů či zívajícího racka na zádech lachtana. Čtenáři všech věkových kategorií, jimž podobný zájezd většinou není dopřán, tak nejsou ochuzeni o pohled na exotickou zvířenu a roztodivné druhy ovoce, jež se na druhém největším světadílu rodí.

Václav Chaloupek (1949) vystudoval PedF v Plzni, kde posléze působil jako učitel výtvarné výchovy a v místní zoo. Tvorbu tohoto scenáristy a reportéra dobře znají diváci kanálu ČT :D. Roku 1997 natočil svůj první večerníčkový seriál *Tuláček* (o lišícím mláděti), poté následovaly mj. večerníčky *Pruhovaní kamarádi*, *Médové*, *Vydrýsek*

a *Bráškové*. Podílel se na přírodopisných dokumentech *Kouzlo Afriky*, *Minuta z přírody* nebo *Novinky z přírody* – právě tyto snímky mu posloužily jako podklad pozdějších knih, např. ve svazku *Doteky přírody* (2017).

Taťána Typtlová (1977) pochází z oblasti Mukačeva na Zakarpatské Ukrajině. Působila jako administrativní pracovníce v plzeňské zoo, kde se začala věnovat profesionální fotografii. Své snímky prezentuje formou samostatných výstav (Plzeň 2019) a prosazuje se i v oblasti uměleckého portréту. S Václavem Chaloupkem spolupracovala též na titulu *Doteky přírody*.

LENKA JURÁČKOVÁ PROPAST

Ilustroval Tomáš Kučerovský
Praha, Paseka 2019, 80 stran
ISBN 978-80-7432-952-4
věk **8+**

Jeskyně sloužily pravěkým zvířatům i lidem jako útočiště a jejich domy a spletité labyrinty dodnes ukrývají stopy dávného života, třebaže už v neolitu si člověk začal vytvářet daleko rafinovanější bydlení. Rodinný výlet za dědečkem do lázní, které sousedí s aragonitovými jeskyněmi a nejhlubší zatopenou propastí v zemi, se z víkendové idylky zahrnující i borůvkové knedlíky rychle mění v mysteriózní drama. V hloubi jeskyně nenarazí zvědavý průzkumník Jirka pouze na hnízdicí netopýry a vrstevníky bloudící tudy už celé století, ale je nucen čelit i vlastním pochybnostem a černočerným obavám. Lenka Juráčková v knížce zasazené do prostoru Zbrašovské jeskyně a Hranické propasti vzdala hold prvním neohroženým objevitelům těchto komplexů, náročné práci současných speleologů – a v neposlední řadě tajemstvím z nitra Země, z nichž mnohá se dosud vzpírají odhalení.

Lenka Juráčková (1974) vystudovala češtinu a historii na FF UP, poté působila jako pedagožka na ZŠ a v současnosti je zaměstnaná jako průvodkyně a muzejní pedagožka v Muzeu Novojičínska. Publikovala básnické sbírky *Sukně s hnědavými suky* (2008) a *Čemeřice* (2014, nominace na

Dražďanskou cenu lyriky). K dějinným zvrátům minulého století se vyjádřila v románu *Lizucha* (2015) a v próze pro děti *Kam zmizela Anna?* (2016).

Tomáš Kučerovský (1974) po absoltoriu architektury na brněnském VUT pracoval jako hlavní grafik v herní společnosti Altar Interactive. Nyní je ve svobodném povolání. Zabývá se tvorbou divadelních a reklamních plakátů, stolních a deskových her, novinových stripů i knižních ilustrací. S Tomášem Prokúpkem založil komiksový sborník *AARGH!* a za vlastní komiksovou tvorbu získal cenu Muriel (2008). Jeho dosavadní dílo shrnuje monografie *ZOOM!* (2011). Ilustroval román *Řvi potichu, brácho* (2016) Ivony Březinové a komiks v albu kolektivu autorů *Totální nasazení* (2017).

**JANA JŮZLOVÁ -
JIŘÍ FIXL**

ČEŠTÍ CESTOVATELÉ - ZNÁMÉ I NEZNÁMÉ PŘÍBĚHY DOBRODRUŽNÝCH VÝPRAV

Ilustroval Jiří Fixl
Praha, Mladá fronta 2018, 88 stran
ISBN 978-80-204-4956-6
věk **9+**

Naše země bez moře a bez kolonií měla sice při rozvoji cestovatelství horší podmínky, a přece se blýskne osobnostmi, které udělaly díru do světa. Tři desítky těch nejznamenitějších zařadila Jana Jůzlová do alba medailonů, jejichž průběh ilustrují komiksová okénka a datové boxy. Od počátku 14. století, kdy Odorik z Pordenone navštívil Tibet, až po rok 1939, kdy totalita nadlouho zamezila volnému pohybu osob, inspirovaly kroky těchto odvážlivců ponejprv věroučné zájmy, ne-li rovnou misijní nebo diplomatické pověření. Jiné zase k cestě přiměl bonton mladého kavalíra, jenž se má ve světě otrkat podobně jako studentstvo na Erasmu. Míru exotičnosti výprav pak za Rakouska-Uherska prohloubili badatelé, jejichž zásluhou na glóbu ubylo míst, kde „jsou lvi“. Vypátrali prameny Eufratu a nejkrásnější leknín, dovezli na ukázkou pravého indiána nebo prchali před zavilými Mašukulumby. A dlužno dodat, že za mnoha jejich činy stál mecenáš Adalbert Fingerhut alias Vojta Náprstek. Jeho pražské muzeum patří k místům, která autorka radí navštívit, protože právě tam se prezentují úlovky českých cestovatelů in natura.

Jana Jůzlová (1974) vystudovala historii na FF UK a pracuje jako

redaktorka naučných publikací. Roku 2007 debutovala cestopisem *Tři ženy v Indii* (se S. Boarovou a M. Hanelovou), na nějž navázala prací *Jak si užít cestování* (2016). S historikem Radkem Diestlerem vytvořila příručky *Velcí panovníci Evropy* (2008) a *České dějiny v kostce* (2014), libretem opatřila ilustrace Aleše Jiráňka v knize *Pražské věže* (2013). Dětské čtenáře oslovila svazky *Světoví Češi 1* (2015; s Jiřím Černým a Jiřím Fixlem) a *Světoví Češi 2* (2016, s J. Fixlem).

Jiří Fixl (1950), absolvent ateliéru Zdeňka Sklenáře a Rostislava Vaňka na VŠUP, začínal ve Studiu Jiřího Trnky a přes dvě desetiletí působil jako výtvarný redaktor Albatrosu a *Mateřídoušky*. Doprovodil na 130 titulů od lepoprel, učebnic a umělecko-naučných titulů až po beletrii pro děti (mj. díla Josefa Bruknera, Jiřího Kahouna, Karla Poláčka a Jiřího Žáčka). Dvojnásobný držitel ceny Nejkrásnější kniha Československa (1982 a 1987) se prosazuje i autorskými knihami (Studio efeb).

JIŘÍ KAHOUN O ČERTECH, MEDVĚDECH, MYŠKÁCH A UŠECH MÝCH PŘÁTELÍCH

Sestavila a doprovodnými texty opatřila Viola Somogyi, ilustrovala Lucie Dvořáková
Praha, Pikola 2018, 216 stran
ISBN 978-80-7549-818-2
věk **6+**

Výbor z díla nedávno zesnulého pohádkáře, protkaný spojovacími texty editorky Violy Somogyi, připomíná autorovy čmelody a pučmeloudy, ježibaby i čerty, myši a medvědí rodinky, ba i kočičího světáka Toma, jenž přijel až z Ameriky srovnat umňoukané poměry na místním dvorku. Zahnuje tedy jak úryvky z posledních próz, které Jiří Kahoun zasadil do krajiny milovaného Českého krasu, tak ze starších děl, mezitím pevně zakořeněných ve večerníčkové paměti rodičů dnešních prvňáčků. Ve shodě s tím, jak vesnici s přispěním obdobných postaviček svého času něžně karikovali spisovatelovi předchůdci Josef Lada a Jan Drda, zůstává dominantním prvkem souboru důraz na láskyplné strašení a rozpustilou expresivitu češtiny. Nad vším pak skálopevně ční víra, že vzdáme-li se bílé magie slova, k níž má vylidňující se venkov po večerech pořád nejbliž, přijdeme o něco nevratného.

Jiří Kahoun (1942–2017), původním povoláním umělecký kovář a kameňák, patřil k nejzkušenějším autorům beletrie pro děti nejmladšího školního věku. Spolupracovník *Sluníčka* upoutal už debutem *Pískací kornoutek* (1984, zfilmováno). Podle jeho námětů byly natočeny seriály *Příhody včelích*

medvídků, *Včelí medvídci od Jara do zimy*, *Jak se mají včelí medvídci?* (knižně 1992, 2005 a 2008 s ilustracemi Ivo Houfa) a *Toronto Tom, kocour z Ameriky* (knižně 1993 s ilustracemi Jitky Walterové). Později se vracel k jistotám pohádek o zvířatech, např. v cyklech *Kamarádi v kožíšku* (2013) či *Co se zdá medvědům* (2015). Pohádkovou závěť laureáta Zlaté stuhu za celoživotní dílo (2013) je humoreska *V Dlouhonosech zlobí čerti* (2016).

Lucie Dvořáková (1959) absolvovala ateliér filmové a televizní grafiky na VŠUP. Držitelka dvou Zlatých stuh doprovodila mj. díla Eduarda Petišky, Jiřího Žáčka, Ivony Březinové nebo Miloše Kratochvíla. Komickou drobnokresbou hrdinů baví začínající čtenáře jak v šestidílném seriálu Petra Stančíka o jezevci Chrujdovi (2014–2019), tak v posledních knihách Jiřího Kahouna. Prosazuje se též v animované tvorbě (*Vážně nevážně*, *Slepice*) a při výpravě televizních pořadů pro děti (říše Fanfárie na kanálu ČT :D). Za návrh cyklu ilustrací k *Pohádkám ze středověku* Marty Drijverové získala čestné uznání jihokorejského festivalu Nami-book Island Illustration Concours 2013.

PETR KOŤÁTKO

ANIČKA, MLUVÍCÍ POTOK A DALŠÍ CHOVANCI ÚSTAVU PANÍ MAJEROVÉ

Ilustrovala Eva Koťátková
Praha, Meander 2019, 162 stran
ISBN 978-80-7558-068-9
věk 6+

Mluvicí nemluvně, veršující Veverčák, nerozlučné psi slečny Líza s Bertou, moudrý želvák Kryšpín a sdílný Potok, který kromě lahvové pošty doručuje i děti, na obecnostu působí dojmem, jako by se vyloupili z nejdívočejší non-sensové tvorby Lewise Carrola. Pod pohádkovým probubláváním s prvky thrilleru nás však vypravěč nenápadně kormidluje k pochopení řádu ztělesněného pravidly ústavu paní Majerové, jež se ujímá všech opuštěných a zdánlivě bezvýznamných bytostí. Příběh Petra Koťátka, inspirovaný skutečnou historií bývalého sirotčince v domovských Černošicích, teče tam a zpět v časoprostorových smyčkách s občasným rozvodněním tak jako řečí obdařený potok. Prózu čerí poezie a mezi stránkami se přelévají i jednoduché ilustrace autorovy dcery Evy, aby podpořily metaforu o potřebě bezpečného domova, o proměnlivosti, kontinuitě a stabilitě existence: vždyť i ta voda hékaleitovskvy neustále někam plyne, zatímco koryto potoka zůstává na místě.

Petr Koťátko (1955) se po studii na FF MU v Brně věnoval pedagogickým a vědeckým aktivitám na akademických pracovištích u nás i v zahraničí – od roku 1990 působí jako vedoucí Oddělení analytické filosofie FÚ

AV ČR. Jeho odborné práce, např. *Interpretace a subjektivita* (2006), se zpravidla zabývají problematikou komunikace, teorií mluvních aktů a interpretací literárních textů. Jako beletrista debutoval souborem povídek *Úvod do zoologie* (1999), vytvořil i divadelní hru *Skalka* (2003) a novelu *Casanova* (2007). Pod pseudonymem Petr K. mládeži adresoval filozofický román *Wormsův svět* (2009).

Eva Koťátková (1982) absolvovala AVU a doktorské studium na VŠUP. V roce 2007 se stala laureátkou Ceny Jindřicha Chalupického a Ceny Josefa Hlávky, roku 2014 získala Uměleckou cenu Dorotheey von Stettenové. Výtvarným dílem propojujícím kresbu, sochařství a performance si vydobyla respekt i v zahraničí, kde měla řadu samostatných výstav, např. v newyorském Metropolitním muzeu umění nebo v milánském muzeu Pirelli HangarBicocca (obě 2018). Ilustracemi doprovází knihy svého otce a *Příručku mladého hledače* (2017) Evy Prchalové.

JAROSLAV KOVANDA - NIKOLA HOŘENÍ

CIRKUS BRUNO

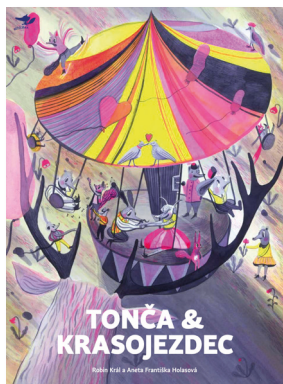
Ilustrovala Nikola Hoření
Praha, Meander 2019, 48 stran
ISBN 978-80-7558-073-3
věk 4+

Svobodomyšlné prostředí cirkusu, které se v literatuře pro mladší děti dočkalo stovek zpodobení, nadmíru láká nejen všechny malé, ale i velké toužící užít si pestrou paletu výstupů v šapitó. Však už se to chystá, veleváženě obecnost! V básni Jaroslava Kovandy jede jeho cirkus Bruno po kolejích do autorova rodného Zlína a přepravuje ledacos překvapivého. Kromě očekávaných zvířat, jimž věvodí opice v pyžamech („a sklízejí ovoce na stromech“) či „velbloudi/ kteří na lidech rohlíky loudí“, se v konvoji vezou i cvičená blecha, kouzelnický klobouk nebo opravdové traktory. Pábivou skladbu všestranného umělce bohatě ilustrují místy doslovné, a přesto zábavné celostránkové kresby, jež se tak jako obří plachta cirkusového stanu roztáhnou až do předsádek, aby byl účinek féerie stoprocentní.

Jaroslav Kovanda (1941) vystudoval uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti, pracoval jako učitel, korektor, kulisák a topič. V letech 1997–2006 vedl časopis pro současnou poezii *Psí víno*. Výbor z jeho poezie vyšel pod názvem *Žádný žebř* (2005) a následovaly sbírky *Výlet na Kost* (2007) a *Jákobův dvoják* (2013). Autobiografické rysy vykazují prózy *Pulec šavlozubý*, reportáž *psaná na*

zahrádce (2009) a román *Gumový betlém, fiktivní kronika jedné rodiny* (2010). Tvorbu tohoto malíře, sochaře a literáta představuje i katalog *Muž v trojbalu* (2011).

Nikola Hoření (1989) studovala na VŠUP nejprve obor písmo a typografie, nakonec absolvovala zdejší ateliér ilustrace a grafiky. V roce 2012 výtvarně doprovodila nové vydání poetické knížky *Tati, tobě přeskočilo* Williama Saroyana. Nápaditě ilustrovala soubor bajek Radka Malého *Příhody matky Přírody* (2015), švédskou trilogii Barbro Lindgrenové *Tajné bratrstvo I–III* (2016–2018) a pro edici *Manamana* nakladatelství Meander starozákonní adaptaci *David a Goliáš* (2017).

ROBIN KRÁL - ANETA FRANTIŠKA HOLASOVÁ

TONČA & KRASOJEZDEC

Ilustrovala Aneta Františka Holasová
Praha, Běžíliška 2019,
lepirelo o 14 nečíslovaných stranách
ISBN 978-80-907052-5-8
věk 4+

„Na louce, tam za Třeboní,/ kde bylo vždy spousta místa,/ se dnes něco velikého,/ podivného začlo chystat./ Koza Tonča koukala se/ dírou ve zdi na tu krásu:/ Možná že si vyjdu z chlívka./ Možná až sem na terasu.“ Také novou báseň Robina Krále, vtělenou do formátu velkoleporela s akvarely Anety Františky Holasové ve fialovo-růžovo-šedavém tónu, okouzli komediantské prostředí. Ústředním motivem autorových osmiverší je útěk jihočeské kozy za zaječím akrobatem Hubertem, do kterého se bezhlavě zamilovala. Lákavé harcování po poutových štacích však nepřináší jen radosti, jak věděli Arnoštek a Anna z Vančurova *Rozmarného léta*, a Tonča vbrzku zjišťuje, že doma bylo nejlíp. Bajka v řeči vázané pobaví čtenáře nehlédě na ročník narození, protože v jejích obrazových detailech si najdou své i nad rámec výtečně zvládnuté prozodie.

Robin Král (1981) absolvoval estetiku na FF UK a scenáristiku na VOŠ při Konzervatoři Jaroslava Ježka, kde nyní působí jako pedagog. Zaměřuje se především na poezii pro nejmenší. Svět dětských tužeb zachytil v poetických pásmech *Šimon chce být krotitelem*, *Z Kroměříže do Paříže* (obě 2011) a v netopýřím lepirelu

Ferdinande! (2013, ilustrace Andrea Tachezy). Píše a překládá písňové texty, spolupracuje mj. s Divadlem Spejbla a Hurvínka a kapelou Toxique. Veřejnost i porotce literárních cen zaujal vzorkovníkem nevšedních básnických forem *Vynálezárium* (Magesia Litera 2016, ilustrace Jana Hrušková).

Aneta Františka Holasová (1985) vystudovala ilustraci a grafiku na Fakultě umění a designu ZČU v Plzni. Upozornila na sebe už debutem *Lumír včelář aneb Medový slabikář* (2013). Ilustrovala též příběh české hymny Josefa Kajetána Tyla *Kde domov můj* (2018) a nové vydání (2019) pohádky *Zvířátka z malinové paseky* Jiřího Kahouna. Spolupracuje s časopisem *Raketa*.

DANIELA KROLUPPEROVÁ

PAST NA KORUNU

Ilustrovala Barbora Kyšková
Praha, Albatros 2018, 144 stran
ISBN 978-80-00-05254-0
věk 12+

Československá republika je v mrazivém únoru 1919 zatím jen pomyslným miminkem v zavinovačce, ale už na ni mají spadeno cizí mocnosti a neštítí se ji zasáhnout na nejcitlivějším místě! V kriminálním příběhu, jež milovnice retro výletů do českých dějin Daniela Krolupperová umístila do rázovitého pražského Podskalí, nejde o nic menšího než o zdar měnové reformy národohospodáře Aloise Rašína. Dva všeteční chlápci a jejich vážně nemocná kamarádka velezrádné pikle včas překazí a podhalí přitom mnohé o mentalitě doby a postavení tehdejších dětí, o jejich radostech i strastech, povinnostech i kratochvích. Přesvědčivost dobrodružné fikce, kterou autorka pojala v nejlepším slova smyslu klasicky, umocňují výrazově sebejisté ilustrace, potvrzující renomé Barbory Kyškové v oboru historizující kresby.

Daniela Krolupperová (1969) vystudovala nordistiku a finštinu na FF UK, poté se věnovala žurnalistické práci a nyní se ve svobodném povolání zabývá tlumočnictvím, překladatelstvím a vlastní literární tvorbou. Ke starším čtenářům se obrací knížkami s historickou tematikou – za detektivky *Zločin na Starém Městě pražském* a *Past na korunu* získala Zlatou

stuhu. V nakladatelství Portál vydala řadu pohádek s přírodní tematikou: *Zákeřné keře* (2010), *Rybí sliby* (2011), *Mizící hmyzíci* (2013), *Jde sem lesem* (2016) a *Taje olivového háje* (2018). Spoluautorka monumentální *Historie Evropy* (2011, s R. Fučíkovou) píše rovněž pro edice Albatrosu *První čtení* a *Druhé čtení*.

Barbora Kyšková (1954), absolventka AVU, se věnuje volné tvorbě, restaurátorství a výrobě kulis. V knižní ilustraci pro děti se zprvu zaměřovala na fantastiku, např. při doprovodu k prvnímu českému vydání (2006) *Hodinového stroju* Philipa Pullmana, ke *Kronice Prydainu* (2004) Lloyd Alexandra nebo k nové české verzi (2007) pohádky Astrid Lindgrenové *Ronja, dcera loupežníka*. Tajuplné výtvarné polohy dlouhodobě prokazují jak v knihách Daniely Krolupperové *Společenstvo klíčníků* (2012), *O'Bluda* (2013) a *Zločin na Starém Městě pražském* (2014), tak v dalších výletech do české historie, třeba v epopeji Zuzany Kopečkové *Strážce mýtů* (2018).

DANIELA KROLUPPEROVÁ

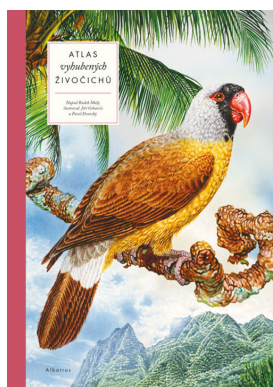
SNĚHOVÁ VÍLA

Ilustrovala Lucie Dvořáková
Praha, Portál 2018, 96 stran
ISBN 978-80-262-1398-7
věk 4+

Štědrý den, v literatuře kanonizovaný jako doba jihnoucích srdcí, plněných přání a dojemných zázraků už od dob napraveného Ebenezera Vydřigroše z *Vánoční koledy* Charlese Dickense, představuje ideální načasování pro připomenutí hřejivého kouzla, jež ovládá pouze láska – ve své nejvyšší formě nazývané ve staré řečtině *agapé*. Sněhová víla Apolenka se stane obětí zla zastoupeného zákeřným čertem, který jí odejme schopnost vzdorovat mrazu. Chřadnoucí bytůstku může spasit výlučně petrklíč, ten však paradoxně právě vlivem víliny obětavé péče o řádnou sněhovou nadílku není nikde k máni. Před krušným anderse- novským koncem umírající hrdinku zachrání všímavý chlapec. Pohádka křehká jako Apolenčino ledové království a přesvědčivě evokovaná pastely Lucie Dvořákové oslavuje význam i těch sebenepatrnějších nesobeckých gest. Svět lze přece změnit k lepšímu pozorným pohledem či prostým dotekem.

Daniela Krolupperová (1969) – podrobněji na předešlé straně

Lucie Dvořáková (1959) – podrobněji na straně 11

RADEK MALÝ - PAVEL DVORSKÝ - JIŘÍ GRBAVČÍK

ATLAS VYHUBENÝCH ŽIVOČICHŮ

Ilustrovali Pavel Dvorský a Jiří Grbavčík
Praha, Albatros / B4U Publishing 2019,
88 stran
ISBN 978-80-00-05360-8
věk 10+

Živočichové realisticky zpodobnění v tomto atlase na nás mohou shlížet už jen z ilustrací, protože je spojuje osud vyhubeného druhu. Někteří přestali přispívat k rozmanitosti Země dávno před křesťanským letopočtem, jiní mají na pomyslném úmrtním listu nedávné datum. Mnohdy byly na vině změny klimatu, které naši předkové nedokázali ovlivnit, v posledních stáletích je to však právě rod Homo pyšníci se přídomek „sapiens“, kdo nerozvážnou sebestředností uvolňuje lavinu takzvaného šestého masového vymírání. Čtyřicítka hesel s celostránkovými ilustracemi nabízí pozoruhodný přírodovědný materiál a vyzývá k introspekci: laločník ostrozobý, posvátný pták Maorů s krásnými ocasionální pery, doplatil na lidskou marnivost, osud levharta zanzibarského zpečetila primitivní pověrčivost, delfínovec čínský překážel megalomanské přehradě. Pochmurný soupis uzavírá neandertálec, ačkoli ten sem ještě formálně nepatří – díky jeho soužití s člověkem moderního typu v sobě každý nosíme dvě procenta neandertálských genů.

Radek Malý (1977) vystudoval bohemistiku a germanistiku na FF UP, v současnosti zde a na FSV UK vyučuje. Věnuje se překladům z němčiny, píše

poezii pro dospělé (sbírka *Větrní* byla roku 2005 poctěna Magnesíí Literou) a tvoří též pro děti (básnická kniha *Listonos vítr* z roku 2011 získala vedle Magnesie Litery i zápis na Čestnou listinu IBBY). Podílel se na tvorbě učebnic českého jazyka a čítanek. Vytvořil monografii *Franz Kafka – člověk své i naší doby* (2017, s R. Fučíkovou), poutavě přibližující spisovatelův život a dílo.

Pavel Dvorský (1946), absolvent VŠUP, se zaměřuje na vědeckou ilustraci. Od roku 1990 vyučuje na Střední škole umění a designu v Brně. Navrhuje známky, ilustruje knihy o pravěku, atlasy fauny a flóry. Jeho ilustrace k výpravné dvanáctidílné encyklopedii *Svět zvířat* (1997–2001) byly odměněny Zlatou stuhou.

Jiří Grbavčík (1965) je výtvarným samoukem. Spolupracoval s časopisy *ABC* a *Ohníček*, později s foglearovskou revuí *Bobří stopou* a s komiksovou *Kometou*. Jeho ilustrace doprovázejí převážně dobrodružné prózy, např. *Stezku odvahy* (2015) Miloše Zapletala, ale i encyklopedie (*Hvězdy českého filmu IV.*, 1998) nebo soubory Lady Rakovské věnované jeho rodným Valticím – *Pověsti valtické viniční hory* (2010) a *Valtické pověsti a příběhy* (2012).

VOJTĚCH MATOCHA

PRAŠINA - ČERNÝ MERKURIT

Ilustroval Karel Osoha
Praha, Paseka 2019, 264 stran
ISBN 978-80-7432-989-0
věk 9+

Prostřední díl trilogie o Prašíně, vyvrělé staropražské čtvrti rozkládající se údajně na pahorcích poblíž Národního muzea a přidělávající velkoměstu jen samé vrásky, utvrdí dospívající čtenáře v blaženém pocitu, že po sérii uctivých epigonů děl Jaroslava Foglara přichází něco důmyslnějšího. I Vojtěch Matocha se mu klaní nejednou trefnou výpůjčkou, ale současně razantně hájí autonomii svého fikčního světa, zatímco vrší akci na akci. Próza si vystačí s mnohastránkovými proudy autorské řeči bez dialogů – a přesto udrží pozornost. Houževnatý pátrač Jirka a nadaná matematicka En se na další výpravě do míst, kde nefunguje elektřina, magnetismus, natož bezdrátové technologie, prodírají tajemstvími, která jsou pro jejich rodiny tabu. Při hledání černého merkuritu vynálezce Hanuše Nápravníka, jenž kdysi konkuroval Křížíkovi i Nobelovi, je však nejdůležitější třeba zjistit, nakolik toto palivo na bázi rtuti a o výbušné síle semtexu souvisí s monstrem ukrytým celá desetiletí v tunelech pod Prašinou. A najít golema včas, poněvadž obyvatelé téhle končiny mají v duši tmou a vetřelci se jim protiví.

Vojtěch Matocha (1989) absolvoval obor matematické metody

informační bezpečnosti na MFF UK a spolupracuje na vývoji softwaru pro mobilní telefony a čipové karty. Tři roky vedl skautský oddíl. Kratší beletristické texty zveřejňoval v kolektivních sbornících, odborně na serveru *iliteratura.cz*. Na poli prózy pro děti a mládež debutoval úvodním svazkem trilogie *Prašina* (2018), nominovaným na cenu Magnesia Litera.

Karel Osoha (1991) vystudoval filmovou a televizní grafiku na VŠUP. V roce 2015 se podílel na kolektivní výstavě v rámci festivalu Komiksfest a na sborníku české mangy *Vějíř*. Jeho dosavadním největším úspěchem je komiks podle scénáře Pavla Kosatíka *Češi 1948 – Jak se KSČ chopila moci* (2016, cena Muriel 2017 za nejlepší kresbu), uzavírající seriál o zlomových událostech našich moderních dějin. Ilustroval román *Každý má svou lajnu* (2017) Petry Dvořákové, přispěl do sborníku *Rychlé šípy a jejich úžasná nová dobrodružství* (2018) a doprovází i ohlášenou komiksovou trilogii Ondřeje Kavalíra a Vojtěcha Maška *Návrat krále Šumavy* (první svazek *Na čáře*, 2018).

MARKA MÍKOVÁ

BABKY

Ilustrovala Kristína Fingerland
Praha, Meander 2019, 48 stran
ISBN 978-80-7558-070-2
věk 8+

Groteska Marky Míkové je určena všem: starým i mladým bez rozdílu. Tři babky s příznačnými jmény Kvasničková, Vomáčková a Zelí bydlí v jednom domě a zažívají bžundu i smutek (to když se Vomáčková bojí zajít k zubaři), občas se naštvou a dělají si láskyplné schválnosti. Všechny si dovedou užívat života, i když každá jinak, leč podstatné je, že se v mnohém důležitém shodnou a že se ve svých slabůstkách těžce respektují. A co teprve, když jedna z nich není jen babka, ale i babička a dostane na hlídání řvoucí mrně – Zelí ho našťěstí dokáže nakrmit i rozptýlit. O jistých knihách se říká, že pohladí, nicméně tahle taky vydatně rozveselí, mimo jiné doslovně Pavly Jonssonové, jedné z členek kapely Zuby nehty, kde spisovatelka od roku 1987 zpívá a hraje.

Marka Míková (1959) absolvovala obor režie a dramaturgie loutkářství na DAMU a vystupovala ve skupině Plyn, později Dybbuk, nyní Zuby nehty. Pracuje jako režisérka v divadlech Minor a Lampion (adaptace Karafiátových *Broučků*, 2018), věnuje se rovněž dabingu. Její prozaická prvotina *Roches a Bžunda* s ilustracemi Juraje Horvátha získala ocenění Nejkrásnější česká kniha 2002. Vypravěčsky neotřelá próza *JO537* (Zlatá stuha 2010)

byla podobně jako díla *Knihafoss* (2007), *Mrakodrapy* (2012) a *Škvíry* (2014) nominována na cenu Magnesia Litera.

Kristína Fingerland (1991) studuje ateliér ilustrace a grafiky na VŠUP, věnuje se rovněž textilnímu designu a udržitelné módě. *Babky* jsou jejím prvním větším knižním projektem – doposud ilustrovala biblickou adaptaci Ivy Pecháčkové *Abrahám a Lot* (2018) z edice *Manamana*.

MARKA MÍKOVÁ DŮM V RUGOLU

Ilustrovali Štěpán Zavřel
a Jindra Čapek
Praha, Book Dock 2018, 188 stran
ISBN 978-80-88066-16-3
věk **10+**

Koncepčně i graficky náročnější titul sleduje dvojitý záměr. Základní polohu nabízejí příhody českých sester-dvojcát, jež se jedno léto ocitají u strýčka v italském Rugolu. Ten nebyl autorčiným smyšleným příběžným, ale skutečným Štěpánem Zavřelem, který se v této obci poblíž Benátek po dramatickém útěku z vlasti v roce 1959 usadil a zanechal v ní výrazný kulturní i duchovní odkaz. Žil v pohádkovém domě plném kreseb a tajemných zákoutí – a tyto dojmy jeho neteř vetkala do vzpomínek na neklidnou dovolenou svých rodičů. Každou kapitolu románového pásma uvozuje černobílý ilustrační doprovod Zavřelova blízkého přítele Jindry Čapka, jež s tvůrcem spojovalo i angažmá v exilovém nakladatelství Bohempress. Kniha budiž suvenýrem pro všechny, kdo chtějí zavzpomínat na pobyt ve slunné Itálii a jsou naladěni přijmout půvabně rozkochanou představu o dívčích prázdninách, jejímž prostřednictvím Marka Míková uctila památku věhlasného strýce.

Marka Míková (1959) – podrobněji na předešlé straně

Štěpán Zavřel (1932–1999) začínal jako kolorista ve studiu Bratři v triku Jiřího Trnky. Studoval FAMU a v exilu

pak Accademii di Belle Arti v Římě. Jeho osobní i umělecký život je spjat s Itálií a německojazyčným regionem. V curyšském nakladatelství Bohempress, které v roce 1971 založil s Otakarem Božejovským, publikoval několik desítek autorských knih, např. *Sen v Benátkách* (1974, česky 2016) nebo *Zachráněný dědeček* (1991, česky 2017). Vrcholným dílem křesťansky zaměřeného a cenami ověřeného umělce jsou ilustrace k adaptacím biblických příběhů *Mit Gott unterwegs* (1996) Reginy Schindlerové.

Jindra Čapek (1953) vystudoval uměleckoprůmyslovou školu v Curychu, kam odešel s matkou roku 1969, a poté Akademií výtvarných umění v Karlsruhe. Od konce 70. let se věnuje ilustraci, grafice a malbě, od roku 1998 žije v Českém Krumlově. Je držitelem mnoha uměleckých cen (např. Plaketa BIB v roce 1985 a 1991). Ilustroval na 50 knižních titulů, mj. *Pohádky brášky Králíka* (2006) Pavla Šruta, *Špalíček lidových písní* (2008) Josefa Krčka či nejnověji *Zmizení Edwina Lindy* (2019) Davida Jana Žáka.

ALENA MORŇŠTAJNOVÁ STRAŠIDÝLKO STRÁŠA

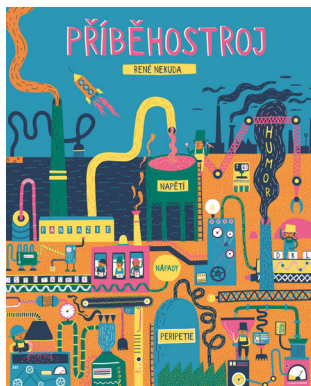
Ilustrovala Galina Miklínová
Praha, Albatros 2018,
64 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-00-05048-5
věk **6+**

Bojácnost dokáže komplikovat život malým i velkým, jenže když strach zmáhá přímo strašidlo, nastává kastrofální paradox. Strašovi nahání hrůzu dokonce vlastní jméno, a tudíž nepřipadá v úvahu, že by se v rodovém sídle děsuplnému řemeslu vůbec někdy věnoval. V úsměvném pohádkovém příběhu Aleny Mornštajnové sice svůj fatální handicap žádným zázrakem nepřekoná, zato se mu podaří najít opravdové přátele, s nimiž je život podstatně veselejší než v sevěření ponurých hradebních zdí, které se v ilustracích Galiny Miklínové vinou celou knihou a postupně získávají optimističtější nátěr. Motiv dětských strašidel konfrontovaných s lidskými protějšky zdomácněl v české literatuře už téměř před půlstoletím díky knížkám Ladislava Dvorského a Miloše Nesvadby o Bubetce a Smítkovi. Autorka však proces Strášovy socializace vynalézavě rozšířila o jazykovou rovinu, když děti novému kamarádovi vysvětlují běžně užívané slovní hříčky a frazémy. Jazyková kultura se tak nenápadně připomíná jako důležitý faktor sounáležitosti.

Alena Mornštajnová (1963) vystudovala angličtinu a češtinu na FF Ostravské univerzity, pracovala jako lektorka angličtiny a v současné době se na

volné noze věnuje překladatelství a literární tvorbě. V rodinných ságách pro dospělé *Slepá mapa* (2013), *Hotýlek* (2015), *Hana* (2017, cena Česká kniha 2018) a *Tiché roky* (2019) zkoumá dopad pohnutých dějin 20. století na psychiku hrdinů. Pohádkou *Strašidýlko Stráša* se poprvé představuje nejmenšímu publiku.

Galina Miklínová (1970) absolvovala VŠUP v ateliéru filmové a televizní grafiky. Zabývá se animovaným filmem (mj. televizními večerníčky) a knižní ilustrací. Do širšího povědomí dětských čtenářů se dostala výtvarným doprovodem pohádek a básnických sbírek Pavla Šruta *Pavouček Pája* (2001), *Veliký tůdle* (2003), *Verunka a kokosový dědek* (2004, Zlatá stuha a Čestná listina IBBY 2006), *Příšerky & příšeři* (2005) a *Šišatý švec a myšut* (2007). Ilustrovala i jeho populární trilogii o lichožroutech (2008–2013) a režirovala její celovečerní filmovou adaptaci (2016).

RENÉ NEKUDA PŘÍBĚHOSTROJ

Ilustrovaly Aneta Františka Holasová, Tereza Lukešová, Johana Švejdíková a Marie Urbánková
Praha, Labyrint / Raketa 2019,
136 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-86803-52-4
věk **5+**

Na *Příběhostroji* Reného Nekudy se podílela čtveřice ilustrátorek, z nichž tři jsou propojeny s „časopisem pro děti chytrých rodičů“ *Raketa* – Johana Švejdíková je spolušéfredaktorkou, Aneta Františka Holasová a Marie Urbánková do něj pravidelně přispívají. Zadání z každé dvoustrany knihy lze tvořivě dokončit, anebo využít jako podklad pro vlastní kreaci. V každém rohu se nabízí slovo nebo sousloví, která mají stálá místa: postavy jsou určeny vlevo nahoře, dějiště vlevo dole, kdežto vpravo nahoře jsou k dispozici rekvizity a vpravo dole činnosti či vlastnosti. Losuje se jednoduše: hráč svazek namátkou otevře a náhoda ho – tak jako kostky v populární hře *Dixit!* – vybídne nejen k vyprávění, ale i ke kreslení, k psaní, lepení a skládání. Nezletilí i zletilí bajkaři, kteří se tu postupně školí do čtyř stupňů výřečnosti od nováčka až po mistra, při tom narazí na detektiva, piráta, kouzelníka, lupiče-dobroděje, zmateného učitele nebo vysloužilého vlkodlaka.

René Nekuda (1986) absolvoval pražskou Literární akademii. Píše povídky a divadelní hry, od roku 2011 vyučuje tvůrčí psaní a pro online kurzy připravuje vlastní metodické materiály. Praktické rady, náměty a cvičení k povzbuzení tvořivosti nabízí jeho

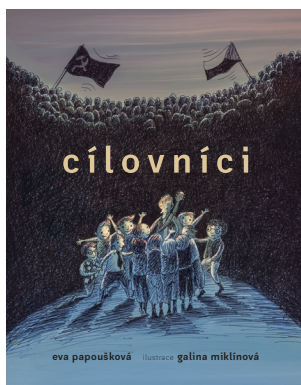
Kreativní zápisník (2017), vycházející z autorovy lektorské praxe. Tvůrčí energii uplatňuje rovněž jako moderátor, dramaturg a blogger.

Aneta Františka Holasová (1985) – podrobněji na straně 13

Tereza Lukešová (1993) vystudovala ilustraci a grafiku na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni. Vytvořila též ilustrace k úspěšnému *Kreativnímu zápisníku* Reného Nekudy.

Johana Švejdíková (1977), vystudovala módní návrhářku, se věnuje ilustraci, grafice a potisku látek. Podílela se mj. na výrobě filmu *Alois Nebel* (2011). Od roku 2014 je s Radanou Litošovou šéfredaktorkou čtvrtletníku *Raketa* a spolueditorkou stejnojmenného knižního výboru (2018) jeho komiksů a zábavných úkolů.

Marie Urbánková (1995) – podrobněji na straně 24

EVA PAPOUŠKOVÁ CÍLOVNÍCI

Ilustrovala Galina Miklínová
Praha, Paseka 2018, 128 stran
ISBN 978-80-7432-924-1
věk **9+**

Desetiletý Zaviš, jehož lumpačení přerůstá rodičům přes hlavu, nastupuje od září 1947 na internátní Kolej Jiřího z Poděbrad. Nově založená škola chce po vzoru anglického Etonu vychovávat mravně ušlechtilé studenty, poskytovat jim co možná nejvyšší vzdělání a vést je v duchu skautských ideálů ke kamarádství, k fyzické zdatnosti a zručnosti. Přesto si Zaviš alias Píďa a jeho spolužáci najdou čas, aby na vlastní pěst prozkoumávali tajemství, o něž v budově poděbradského zámku není nouze. Hodnoty, k nimž jsou vedeni, jsou sice nadčasové, nicméně ještě v témže školním roce zemi dočasně opanuje falešné rovnostářství a pokrytectví potentátů vzešlých z „lidu“. Píďa a jeho věrní musejí ústav opustit, avšak stihli už pochopit, že ze svobody ducha plynou i závazky. Vysvědčení o tom, že uspěli, jim vydal život sám: z jejich řad vzešli významní vědci, umělci, dokonce i náš první listopadový prezident. Eva Papoušková svěří vyprávění dětskému hrdinovi, takže dobové souvislosti vyvěrají zpoza klukovských dobrodružství a reportážní ilustrace Galiny Miklínové jejich dokumentární rozměr umocní.

Eva Papoušková (1969) absolvovala filmovou a televizní scenáristiku

a dramaturgii na FAMU. Je autorkou řady scénářů k televizním seriálům, k televizní pohádce *Řád saténových mašlí* (2000), k celovečernímu filmu *Svatba na bitevním poli* (2008), vytvořila rovněž scénář k večerníčku G. Miklínové *O Kanafáskovi* (2004). Humoristickou novelou *Kosprda a Telecí* (2013, Zlatá stuha) debutovala v próze pro děti. Mladším čtenářům věnovala též knížku *Cestování s velrybou* (2014) nebo sešity s prázdninovými úkoly pro školáky.

Galina Miklínová (1970) – podrobněji na předešlé straně

NAĎA PAŽOUTOVÁ VILMA BĚŽÍ O ŽIVOT

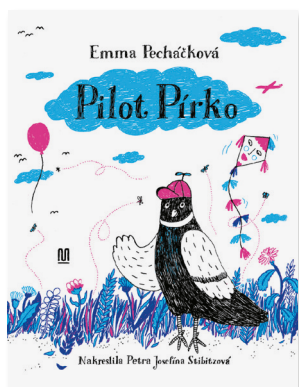
Ilustrovali Tomski & Polanski
Praha, Albatros 2019, 160 stran
ISBN 978-80-00-05465-0
věk **9+**

Slavným heslem Emila Zátopka „Když nemůžeš, přidej!“, které se stalo zadáním loňské literární soutěže nakladatelství Albatros, se řídí i protagonistka vítězného rukopisu Nadi Pažoutové, nadějná amatérská sportovkyně Vilma. Když se nominuje na významný závod v Africe, už neutíká jako o život, ale běží přímo pro jeho záchranu. Během dní strávených ve vesnici uprostřed džungle totiž pochopí, jak pevnou pupiční šňůrou jsou domorodci propojeni s pralesem. Nevede se tu rousseauovská disputace stavící proti sobě obdivuhodnou divočinu a zhoubnou civilizaci, nýbrž podnětný dialog, v jehož průběhu Vilma shledává, kolika fascinujícími schopnostmi disponují zdánlivě „primitivní národy“ v situacích, kdy odchovanci Západu nepomůže nic z jeho supermoderní technologické výzbroje. Dívka se od afrických přátel naučí docenit intuici a s vědomím spoluzodpovědnosti za nepatrnou osadu, jejíž hrozící zkáza symbolizuje osud celé planety, se odhodlá bojovat po svém.

Nadě Pažoutová (1966) absolvovala FHS UK a následně magisterský program učitelství základů společenských věd na FF MU v Brně. Do roku 2019 vyučovala angličtinu a základy společenských věd na střední škole

v Děčíně, nyní se věnuje literární tvorbě a přípravě seminářů s duchovní tematikou. Časopisecky publikuje prózy pro dospělé.

Lukáš Tomek (1988) vystudoval obor animace na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. V roce 2012 založil s Ilonou Polanskou studio Tomski & Polanski. Věnuje se obalovému designu, autorským ilustracím, spolupracoval na tvorbě reklamních kampaní (Nike, Škoda, Red Bull, Vodafone). Tvůrčí tandem je podepsán mj. pod výtvarným doprovodem k cestopisům Ladislava Zibury *Už nikdy pěšky po Arménii a Gruzii* (2017) a *40 dní pěšky do Jeruzaléma* (2018), k ilustrovaným dějinám oblékání *Letem módním světem* (2014) nebo pod prvním českým ilustrovaným vydáním (2018) *Velkého Gatsbyho* F. S. Fitzgeralda.

EMMA PECHÁČKOVÁ – PETRA JOSEFÍNA STIBITZOVÁ PILOT PÍRKO

Ilustrovala Petra Josefína Stibitzová
Praha, Meander 2019, 56 stran
ISBN 978-80-7558-069-6
věk **6+**

Šest let po pohádce *Holub Kolumb* rozvíjí Emma Pecháčková další osudy ptačí rodiny, rozrostlé mezitím o pět mláďat. Holky-holoubátka zpívají stejně jako jejich maminka, bývalá slavičí subreta Edith, ale jak už to v podobenstvích o benjamíncích chodí, Pírko se vyděluje: neumí létat, takže je coby poštovní holub vcelku k ničemu. Na základě četby novin, které rád prochází otec Kolumb a které synkovi v jednu chvíli půjčí, dostane tento outsider spásný nápad pilotovat letadlo. Navzdory vrozenému nedostatku ho bravurně ovládne, dokonce trumfne svými aerolinkami konkurenci. Kresby Petry Josefíny Stibitzové vtipnými detaily zleva a celými stránkami zprava posunují jednoduchý příběh k součinnosti slova a obrazu a často ho s přesahem dovpravují.

Emma Pecháčková Hanzlíková (1990) absolvovala dějiny umění a sinologii na FF UK, teorii umění na VŠUP a program asijského umění na School of Oriental and African Studies v Londýně. Od roku 2016 působí jako hlavní kurátorka kulturní zóny 8smička v Humpolci. Dlouhodobě se věnuje propojování asijských a evropských kultur. Připravila mj. fotografické výstavy v újezdském Ateliéru Josefa Sudka. Kromě *Pilota*

Pírka (2019) vydala dvě knihy pro děti: *Holub Kolumb* (2013) a *Hvězdy pražské zoo* (2015, s Jiřím Dědečkem).

Petra Josefína Stibitzová (1988) –
podrobněji na straně 6

IVANA PECHÁČKOVÁ

EDICE MANAMANA 3: MOJŽÍŠ A FARAON - ARCHA ÚMLUVY - SAMSON A DALILA - SAMUEL A SAUL - ŠALAMOUN KRÁLEM - ELIÁŠ - DANIEL V JÁMĚ LVOVÉ - ESTER - BŮH ZKOUŠÍ JÓBA

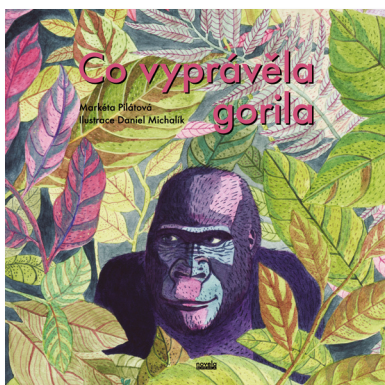
Ilustroval kolektiv
Praha, Meander a Knižní stezka
k dětem 2018, 9 svazků po 28 stranách
v kompletu spojeném bandáží
ISBN 978-80-7558-065-8 (komplet;
v prodeji jsou i jednotlivé svazky)
věk **6+**

Devatero starozákonních příběhů zpracovaných pro popularizační potřeby edice *Manamana* – konkrétně svazky číslo 8, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19 a 20 – se zaměřuje na peripetie vyvolaného kmene Izraelitů od chvíle, kdy ho Mojžíš vyvedl z egyptského otroctví, přes boje o životní prostor s urputnými Filištiny až po další léta poroby pod jařmem Peršanů. Na scéně se tedy objevují jeho vynikající prorokové, vladaři i siláci na těle či na duchu. Dlouhodobý projekt, který adaptátorka biblických látek Ivana Pecháčková nazvala právě podle pokrmu z časů židovského útěku z Egypta, školákům 21. století neokázale přibližuje duchovní zázemí západní civilizace a jeho vazby na umění i popkulturu, honičky Indiána Jonese nevyjímaje. Mireia Ryšková jí vypomáhá metodickými listy pro využití textů ve výuce. V neposlední řadě je tato široce proponovaná řada cenná tím, že poskytuje prostor nejmladším, většinou dosud studujícím výtvarníkům, kteří ve výzdobě knížek pohlednicového formátu uplatňují rozličné techniky (kresba fixem, linoryt, koláž atd.) i přístupy (od uměřené portrétní kresby až k expresivní zkratce).

Ivana Pecháčková (1958) vystudovala VŠE v Praze a poté působila jako

komerční inženýrka v zahraničním obchodu a překladatelka ve svobodném povolání. Její aktivity na poli knižní tvorby pro děti se datují od založení vlastního nakladatelství Meander v roce 1995. Adaptuje bohemika a pragensie (*Legenda o Pražském Jezulátku*, *Legenda o Golemovi*, *Legenda o svatém Václavovi*) i biblické látky. Úvodní šestice jejich převyprávění z edice *Manamana* (2017) získala Cenu za nejkrásnější dětskou knihu veletrhu v Havlíčkově Brodě. Do češtiny převedla miniatury Aldouse Huxleyho (*Vrány z Hruškovic*), Johna Irvinga (*Jako by se tu někdo snažil nevydat ani hlásku*) a Jamese Joyce (*Kočka a čert*) určené dětem.

Kolektiv ilustrátorů ve složení: Žofie Matějková (1995), Kateřina Kozlíková (1981), Jakub Bachorík (1994), Anna Kulíčková (1992), Laura Hédervári (1997), Margarita Khavanskí (1989), Štěpánka Jislová (1992), Anna Niklová (1995) a Marcela Konárková (1988).

MARKÉTA PILÁTOVÁ

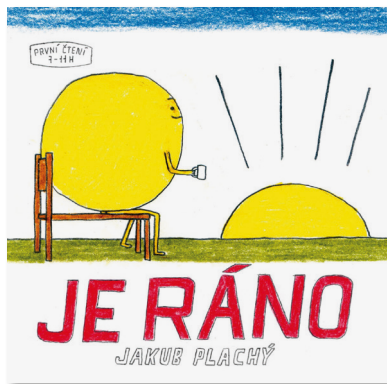
CO VYPRÁVĚLA GORILA

Ilustroval Daniel Michalík
Praha, Novela bohemia 2019,
56 stran
ISBN 978-80-87683-95-8
věk **8+**

Když autorka zpovídala Marka Ždánského, ošetřovatele z pražské zoo a spolutvůrce knížky *Gorilí táta* (2013), zasáhl ji tragický osud gorilího samce Ponga. Mládě odchycené v džungli pytláky vyrůstalo izolovaně v otřesných podmínkách soukromého zvěřince arabského šejka, odkud se dostalo až do trojského pavilonu lidoopů. Vystresovaný nováček se tu díky zkušené samici Kambě celý rok začleňoval do gorilí tlupy, jenže pak jeho vytoužený domov smetla stoletá voda. Namísto čtenářsky vděčného formátu historek ze zoo nabízí Markéta Pilátová baladu o hledání identity a právu na sebeurčení. Coby ukázkový příklad stockholmského syndromu se Pong zprvu se svými vězňiteli identifikuje, neboť jako „Mauglí naruby“ se cítí být člověkem. Kambino sugestivní líčení rodné džungle mu pomáhá poznat, kým ve skutečnosti je, a návrat k sobě pak dovrší zájmem o atraktivní vůni gorilích slečen. Jeho sebezpyt – tak lidský, tak univerzální – nastoluje řadu etických otázek ohledně chovu zvířat v zajetí. Hrdina se aspoň protentokrát nestane obětí naší nadřazenosti: vymaní se z pomyslné klece pochyb a mříží skutečných ho zbaví běsnící živel. Kniha ho ale nenechá utonout při povodni a dopřeje mu návrat do rajského pralesa.

Markéta Pilátová (1973) se po studiích romanistiky a historie na FF UP věnovala publicistice a překladatelství. Jako lektorka češtiny v Brazílii a Argentině načerpala inspiraci i pro literární tvorbu. V prózách pro děti s oblibou rozvíjí téma jinakosti. Pohádkovými prvky jsou prochnuty její knihy *Víla Vivivíla a stíny zvířat* (2009), *Víla Vivivíla a piráti jižního moře* (2010), *Kiko a tajemství papírového motýla* (2010), *Kiko a tulipán* (2016) a *Papírový Pepino* (2018). Novely *Jura a lama* (2012) a *Velký úklid* (2018) rozvíjejí náměty z rodinného soužití.

Daniel Michalík (1974) absolvoval Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě a poté ateliér filmové a televizní grafiky VŠUP. Do roku 2005 tvořil v oblasti sklářství, v současnosti se zabývá grafickým designem a knižní ilustrací. Ilustroval knížky Markéty Pilátové o dívence Kiko, o skřítku Pepinovi a dále *Poetický slovníček dětem v příkladech* (2012) Radka Malého.

JAKUB PLACHÝ

JE RÁNO

Ilustroval autor
Praha, Baobab 2019,
28 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7515-097-4
věk **3+**

Čtvercová autorská knížečka s osobitým výtvarným rukopisem Jakuba Plachého předkládá předškolákům rozvíčkovou anekdotu, v níž je nutno probudit ospalé Sluníčko, byť tomu se z vyhřátého pelechu tak jako Šrutovým králíkům z klobouku nechce. Jen hybaj, koule líná, když toho máš tolik na starosti! Vystrnadit z oblohy Měsíc, jenž coby samotář neváhá pracovat přesčas, vyčistit si zuby, potrestat pár nádivů, kteří odmítají nosit sluneční brýle, poplkat si s mráčky nad koktejlikem a taky poslat trochu přebytečné energie do solárních panelů, aby měli fotovoltaičtí šíbři pro dnešek vyděláno. Minimalistickou dumku s příjemně ztřeštěným písmem korunuje kreslířovo upozornění, ať ji nečteme v neděli – ne snad z důvodu, že každý sedmý den je nebeský pohodář úplně k nepoužití, nýbrž proto, že zvlášť ve společnosti zběsile orientované na výkon je žádoucí pravidelný oddech.

Jakub Plachý (1989) dokončuje studia VŠUP v ateliéru ilustrace a grafiky Juraje Horvátha. Zabývá se knižní a plakátovou grafikou, spolupřádá výtvarné festivaly a workshopy, s přáteli provozuje galerii a knihkupectví Xao. Fenomén české autorské knihy obohatil zevrubnou encyklopedií močení *Velká kniha čůrání* (2013).

Jeho kresby doprovázejí i povídkový sborník o zkušenostech mladých migrantů *Jinde!* (2016) nebo nové české vydání (2011) sci-fi satiry *Zelňačka* Reného Falleta.

**MILADA REZKOVÁ -
LUKÁŠ URBÁNEK**

RACKOMIX

Ilustroval Lukáš Urbánek
Praha, Labyrint / Raketa 2019,
136 stran
ISBN 978-80-86803-53-1
věk **5+**

Doktor Racek není klacek! Díky němu vznikl macek – přesněji „kompletní nálož“ všech devatenácti komiksů, jimiž se už zaskvěl v časopise *Raketa*. Když totiž jako svědomitý pediatr ošetří bolístky v ordinaci, sedne na motorku a žene se konat dobré skutky mezi horolezce, vodáky a paleontology, na maškarádu, na fotbalový plácek, ba i na okruh Moto GP. Milada Rezková s Lukášem Urbánkem „rackomix“ prokládají tu a tam veršovaným, vždy však inspirativním poučením, vlídným stejně jako výchovně triky tohoto baviče osazenstva mateřských škol. Nádvkem přihodili nejen možnost vybrat si ze dvou obálek souboru tu, jež adresátovi barevně víc lahodí, ale hned zkraje Rackovy krasojízdy i nový příběh dvacátý. Vyplyne z něj, za jak pohnutých okolností přišel oblíbený léčitel chmur na svět, že u toho byla havajská košile – a Morgensternova košilela – a taky rybářský rod Poppeových od Berounky, kteří se občas mihnou tímhle adrenalinovým albem ve stylu dada.

Milada Rezková (1979), absolventka oboru jazyková a literární kultura na PedF Univerzity Hradec Králové, pracovala mj. jako produkční v Galerii Rudolfinum. S výtvarníkem Lukášem Urbánkem vytvořila obrazové knihy

Doktor Racek jede na prázdniny (2008), *Doktor Racek na horách* (2009) a *Doktor Racek – Cesta kolem světa za 31 písmen* (2016). Přispívají spolu i do časopisu *Raketa*. V knize *Babočky* (2010) nenásilně obrátili pozornost k nenahraditelnému putu seniorů a nejmladší generace, v koláži *Hurá na kajak!* (2013, Zlatá stuha za výtvarný počín roku) hravě uctili dílo českého fotografa Ladislava Sittenského a v pojednání *Velký bobek* (2018) se vydali zkoumat taje metabolismu. Na hravé příručce o strachu *Neboj, neboj!* (2017) s nimi opět spolupracoval designér Jakub Kaše.

Lukáš Urbánek (1973) vystudoval filmovou a televizní grafiku na VŠUP. Specializuje se na filmovou animaci, pořádá komiksově dílny a podílí se na „babypunkovém“ projektu *Kašpárek v rohlíku*. Kromě mnohaleté výtvarné spolupráce s básničkou Miladou Rezkovou, za níž byl odměněn třemi Zlatými stuhami, doprovodil např. soubor japonských kaidanů *Strášídelný chrám v horách* (2009) nebo komediální prózy *Ema a pusinkový lupič* (2015) a *Vilém a porouchaný dědeček* (2018) Rudolfa Krále. S komiksem *Adamův deník* zvítězil v soutěži o Nejkrásnější českou knihu roku 2007.

TAĀANA RUBÁŠOVÁ - JINDŘICH JANIČEK

WILLIAM & MERIWETHER: NEOČEKÁVANÝ ROBOTÍ EXODUS

Ilustroval Jindřich Janiček
Praha, Labyrint 2019, 96 stran
ISBN 978-80-87260-98-2
věk 12+

Dva vysoce inteligentní stroje – nescoucí křesťní jména prospektorů amerického Západu Williama Clarka a Meriwethera Lewise – v komiksovém příběhu *Podivuhodná robotí expedice* zažily pocit známý z finále filmu *Planeta opic*, avšak tím jejich mise nekončí. Po návratu na základnu jim procesory málem jiskří hrůzou. Město čelí ekologické katastrofě a vládne v něm komuna, před jejímiž dráby se musejí klidit, takže co nevidět dorazí na další „šrotoviště“ přežité civilizace a nalézají další „náhradní díly předků“. Jak je patrné, má tahle antiutopie daleko do intergalaktického hašteření kosmických ras v seriálu *Futurama*. Kyberbalada Taťany Rubášové je naopak vystavěna na principu nechápavosti, v níž si plechoví hrdinové naprogramovaní podle zásad Isaaca Asimova ani nedovedou představit, jakou hanebnost člověk na sobě i na přírodě spáchal. Není věru důvod k optimismu, nicméně libretistka tento odstup ještě zvýrazňuje jazykovými narážkami – vytváří tak tragikomedii plnou omylů, jejíž humor skrz slzy chutě konkuruje technokratickému ostrovtipu studentů matematicko-fyzikálních fakult.

Taťana Rubášová (1988) vystudovala scenáristiku a dramaturgii na FAMU.

Pracovala jako redaktorka v České televizi. S krátkometrážním snímkem *Na knížecí* (2014) zvítězila v projektu My Street Films, vypisovaným ve spolupráci s londýnským dokumentárním festivalem; s remakem *Americké krásy* (2014) zvítězila v soutěži Done in 60 Seconds. Vedle prvního svazku Williamových a Meriwetherových příhod *Podivuhodná robotí expedice* (2016) se zasloužila i o libreto sci-fi komiksu *Přicházíme v míru ve jménu lidstva* (2015, obojí s J. Janičkem).

Jindřich Janiček (1990) absolvoval obor animovaná tvorba na zlínské UTB a ateliér ilustrace na VŠUP, kde dále studuje jako doktorand. Věnuje se knižní i časopisecké ilustraci, tvorbě sitotiskových plakátů a designu. Ilustroval mj. soubor deníkových zápisků svého pradědečka-legionáře *K večeru spustil se déšť* (2016), dobrodružný román Jeana-Clauda Mourlevata *Řeka, která teče pozpátku* (2016) nebo knihu vzpomínek investigativního novináře Jaroslava Spurného *Jací jsme dnes* (2018). Za komiks *75 stupňů Fahrenheita* získal cenu Czech Grand Design 2018 v kategorii ilustrátor roku. S grafičkou Nikolou Janičkovou provozuje studio a nakladatelství Take Take Take, sám řídí nakladatelství Fake Fake Fake.

TEREZA ŘIČANOVÁ TO JE ISTANBUL

Ilustrovala autorka
Praha, Baobab 2018,
64 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7515-078-3
věk 8+

Nakladatelství Baobab postupně rozšiřuje řadu průvodců *To je...* po světových velkoměstech, kterou přesně před šedesáti lety založil exilový výtvarník Miroslav Šašek (1916–1980). Jenže teď už musejí jedinečné uchopení tématu osvědčit jeho pokračovatelé. Tereza Říčanová představuje Istanbul (na obálce jsou hned vedle titulu přeškrtnuty dřívější názvy Cařihrad a Konstantinopol) jako dvoutisíciletou megapoli rozkročenou mezi Evropou a Asií, kde se ozývají hlasy muezzinů i pouličních prodavačů, kde se kupí taverna za tavernou a k nebi se tyčí slavné stavby v čele s původně ortodoxním křesťanským chrámem svatě Sofie. Pro pochopení minulosti centra zaniklé Východořímské říše bude podnětná encyklopedicky zaměřená dvoustrana s trčícími sloupy, zatímco jeho každodennost shrne další tablo s portréty obyvatel, výčtem jejich jmen a vysvětlením muslimských rituálů. *To je Istanbul* je precizně zpracovaný, a přitom zábavný průvodce dětí po největším tureckém městě, označovaném jako „brána Orientu“.

Tereza Říčanová (1974) vystudovala obor ilustrace a grafika na VŠUP. Žije s početnou rodinou na Vysočině. V námětech autorských knih vychází

z křesťanských tradic nebo z venkovské rudimentárnosti, jak dokládají *Kozí knížka* (2005), *Vánoční knížka* (2006) nebo *Velikonoční knížka* (2012). V ilustracích i doprovodném textu vždy přetavuje mytičnost ve všednodenní prožitek. Album *Noemova archa* (2010), netradiční pojetí biblického příběhu obohacené o zkušenost s povodní na dvoře vlastního statku, získalo ocenění Nejkrásnější česká kniha roku 2011 a bylo zapsáno na Čestnou listinu IBBY. Neméně svěbytný je i její průvodce po krásách života *Obrazy světa* (2016).

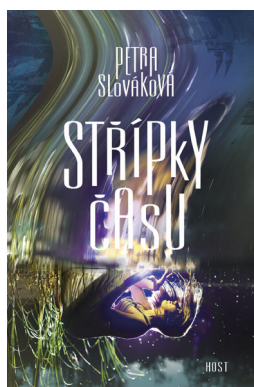

STANISLAV SETINSKÝ TO JE JERUZALÉM

Ilustroval autor
Praha, Baobab 2019, 52 stran
ISBN 978-80-7515-077-6
věk **8+**

Nynější podoba Jeruzaléma, v němž se za dramatických okolností potkaly hned tři kultury, se po tisíciletí utvářela v turbulencích budování a boření, vítězství a porážek národů, věr i mocností. Průvodcem po moderních i ortodoxních čtvrtích města v netradičním obrazovém bedekru Stanislava Setinského je český Honza, jehož rádiovka se mezi všemi těmi klobouky, jarmulkami, štrejmy a šátky ve spleti uliček zdejšího Starého Města vyjímá dosti exoticky. V ranečku si místo buchet nese šišku turistického salámu a s troškou sebeironie reflektuje kulturní rozdíly i spojitosti. Právě od nich kreslíř odvinul informační rovinu knihy, v níž celostránkové ilustrace v syté barevnosti převládající žluté, oranžové a modré střídají drobné výjevy, upozorňující v metaforické zkratce na zajímavosti. Vždyť kulatá není jen kupole chrámu na městské hoře, ale i čepička kipa, chléb pita a od místní gastronomie neodmyslitelný falafel. Vysvětlující poznámky k poutnickému bloumání jsou vykázány na samý závěr, což z prohlížení knihy činí tak trochu vědomostní soutěž, kde ovšem nemusí být zodpovězena každá otázka. A až sem jednou mladí cestovatelé vyrazí na vlastní pěst, nepohrdnou základními arabskými a hebrejskými slovíčky, která se takto naučili.

Stanislav Setinský (1985) vystudoval knižní grafiku na VOŠG Hollarova, poté ilustraci a grafiku na VŠUP. V roce 2012 absolvoval stáž na Bezalel Academy of Arts and Design v Jeruzalémě. Působí na volné noze. Vytvořil sadu komiksů pro kampaň *Ti, kterým se vyhýbáme*, jež usiluje o lepší pochopení situace duševně nemocných. Ilustroval prózy izraelského autora Etgara Kereta *Najednou někdo klepe na dveře* (2014) a *Sedm dobrých let* (2015). V literatuře pro děti zaujal autorským komiksem *Krvavá planeta*, zahrnutým do kolektivní publikace *12 malých hororů* (2013), a ilustracemi ke knize Františka Tichého *Transport za věčnost* (2017).

PETRA SLOVÁKOVÁ STRÍPKY ČASU

Brno, Host 2019, 320 stran
ISBN 978-80-7577-812-3
věk **13+**

S románem *Stríčky času* dostávají čtenáři z okruhu starší mládeže a mladých dospělých (*young adults*) městskou fantasy, jež se u nás jinak hojně vydává v překladech – například v podání Samantha Shannonové, Sergeje Lukjaněnka, Neila Gaimana nebo Bena Aaronovitche. Dívka s magickými schopnostmi, žijící v sociálně slabé rodině s matkou alkoholičkou, má schopnost přenášet se do minulosti, kde si postupně vylepšuje rozpočet krádežemi starožitností. Při jedné takové akci spadne klec a musí být zachráněna policistou, který ji vyzve ke spolupráci při vyšetřování kriminálních deliktů. Promyšlená zápletka je založena nejen na síle magických představ a schopnosti putovat časoprostorem, ale i na odhodlání potírat zločin. Román se odehrává v autorčině rodné Ostravě, jejíž postindustriální prostor Petra Slováková zná a dokáže ho pro boj náctileté Jany s temnými silami využít.

Petra Slováková (1987) vystudovala zahradní a krajinnou architekturu na brněnské Mendelově univerzitě. Sci-fi a fantasy povídky zveřejňuje v časopise *Pevnost* nebo ve sbornících *O Dračí řád: Času navzdory* (2013) a *Mlok* (2012) – zde za novelu *Cvrček v krabičce* získala cenu Pulec. Ve

slovenském vydavatelství Rogerbooks jí vyšla povídková sbírka *Železnoc a jiné podivnosti* (2013). Viktoriánskou a steampunkovou atmosféru s oblibou vyvolává nejen při tvorbě kostýmů a šperků, ale i v románu *Démon z East Endu* (2015). Spolupracuje s měsíčníkem sci-fi, fantasy a hororu *XB-1*.

KLÁRA SMOLÍKOVÁ - VOJTĚCH ŠEDA

POZOR, V KNIHOVNĚ JE KOCOUR!

Ilustroval Vojtěch Šeda
Praha, Mladá fronta 2019, 96 stran
ISBN 978-80-204-4910-8
věk 10+

Kocour Koniáš je už svým jménem předurčen ke knižnímu záškodnictví. Z poličky, kde se schovává před treskem za poničený svazek, vede jeho cesta do bludiště chodeb utvářených po staletí neviditelným propojováním knih, knihoven a dobrých duší, které o jejich odkaz pečují. Chce-li David přivést zvířecího parťáka zpátky, nezbyvá mu než pustit se v jeho stopách do toulek lemovaných zajímavostmi z knihovnického světa. Na výpravě k počátkům českého písemnictví zjišťuje, že sám tisk a šíření těchto děl by mnohokrát vydaly na dobrodružný román. V osmi komiksových příbězích se nám představí naše významné bibliotéky od středověkých církevních a šlechtických až po ty městské, jejichž dějiny se začaly psát relativně nedávno – na sklonku 19. století. Hoch se v jejich společnosti cítí jako ryba ve vodě; ostatně Klára Smolíková ho nechala oním blahodárným prostředím pohltit už v pojednání *Spolkla mě knihovna* (2017), na které současná óda na knihovnictví volně navazuje.

Klára Smolíková (1974) vystudovala estetiku a teorii kultury na FF UK a poté působila jako pedagožka a metodička ve školních zařízeních či v muzeích. Spolupracovala s řadou časopisů pro děti, v letech 2015–2018

vedla komiksovou revui *Bublifuk*, v současnosti píše libreto komiksů pro časopis *Tečka!*. S prvním manželem, kreslířem Honzou Smolíkem, zpracovala publikace popularizující historické látky, mj. *Husité* (2012), *Řemesla* (2013) nebo *Jak se staví město* (2014). Jejich album *Viktorka a vesmírná dobrodružství* (2014) získalo Zlatou stuhu za komiks. Starším dětem adresovala fantasy román *H. U. S. – Hus úplně světovéj* (2015). S druhým manželem, spisovatelem Jiřím W. Procházkou, vytvořila scénáře večerníčku *Vynálezce Alva* (2012) a detektivní sérii *Tajná dvojka* (od roku 2016).

Vojtěch Šeda (1985) – podrobněji na straně 5

PETR STANČÍK

H₂O A POKLAD ŠÍLENÉHO OKA

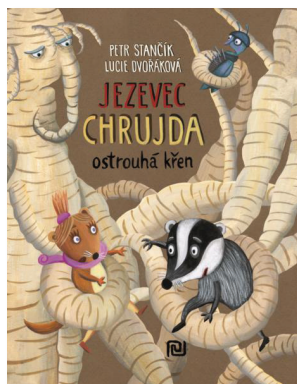
Ilustrovala Galina Miklínová
Horoměřice, Abramis 2018, 88 stran
ISBN 978-80-87618-02-8
věk 10+

Školáci Hubert, Hugo a Ofélie – neboli jednotka rychlého nasazení H₂O – řeší druhý případ, v němž hraje prim objev zmenšovače posouvající hrdiny do slibné optiky mikrokosmu. Konec konců jen v miniponorce či pidivzducholodi se dostanou věcem snáz na kloub a taky hloub. Z bezejmenného města v prvním díle, kde tato dětská úderka sváděla tuhé boje o místní vodárnu, se už jasně klube stověžatá matička mučená „tůristy“ a ohroženým živlem je tu tentokrát sám čas odměřovaný Staroměstským orlojem. Autorova nespoutaná kreativita vytryskla ve svěží burlesku se znaky žánru *pulp* a *noir*, o čemž svědčí jak kandeláby s průchody do podzemí, tak metro gotičtější než na výkresech z roku 1940, nemluvě o rejdech zločtilce, jenž si usmyslel vyloupit státní banku. Tvůrce této divočiny by se bezpochyby podepsal pod aforismus kolegy Güntera Grasse, podle něhož se v literatuře nejkrásněji rouhají jen ti nejzarytější věřící, což očividně platí i pro Stančíkovu lásku k Praze.

Petr Stančík (1968), básník, prozaik a esejist, vystupoval v literatuře až do roku 2006 pod pseudonymem Odillo Stradický ze Strdic. Studoval na PedF UK a na DAMU, působil jako režisér, textař a konzultant. V románu

Pérák (2008) si dobírá protektorátní legendu o pražském supermanovi. Prahu za prusko-rakouské války učinil kulisou detektivní frašky *Mlýn na mumie* (2014, Magnesia Litera 2015) a na sarkastickou kriminální notu vsadil i v novele *Nulorožec* (2018). Po úspěchu vegetariánského thrilleru *Mrkev ho vcucla pod zem* (2013) rozvíjí v tvorbě pro nejmenší čtenáře prozatím šestisvazkový cyklus příběhů jezevce Chrujdy (od 2014). Morgensternovská východiska své poetiky dětem předvedl v hříčce *O díře z trychtýře* (2016), zaujetí středověkou alchymii doložil v pohádce *Fila, Žofie a Smaragdová deska* (2018).

Galina Miklínová (1970) – podrobněji na straně 16

**PĚTR STANČÍK -
LUCIE DVOŘÁKOVÁ**

**JEZEVEC CHRUDJA
OSTROUHÁ KŘEN**

Ilustrovala Lucie Dvořáková
Praha, Meander 2019,
28 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7558-071-9
věk **5+**

Záludný tchoř Smradolf je padouch, který má víc životů než kočka a bijec z počítačové střílečky dohromady, takže na práh svého soka Chrujdy postavil květináč s pořádně invazivní rostlinou a čihá. Taková je výchozí situace šestého dílu eskapád všeučelnického jezevce z lesa Habřince, jenž zas a znovu překonává meze své chrabrosti, aby dostal gentlemanským ideálům západní civilizace, jaké opěvovala třeba anglická literatura pro děti zlatého meziválečného věku. Na nezvanou bylinu roztahující se zakrátko všude po Chrujdově domácnosti platí jedině pohotově vynalezený vrtošlap, jelikož soused křeček zklamal tím, že má křeče a kořenů zla se nedohryže. V potrhle zvířecí bajce o sotva pěti stech slovech, současně představující i autorovu svéráznou odpověď na evropskou migrační krizi, se dosavadní nečtenáři z mateřských škol dosyta zakření. Nejen nad úžasnou důvtipností své rodné řeči, kterou Petr Stančík hýčká jako málokdo, ale i z úlevy nad tím, že zlosyn zase ostrouhal.

Petr Stančík (1968) – podrobněji na předešlé straně

Lucie Dvořáková (1959) – podrobněji na straně 11

**ESTER STARÁ -
MARIE URBÁNKOVÁ**

JEDÉÉÉM!

Ilustrovala Marie Urbánková
Praha, POP – PAP 2018,
28 nečíslovaných stran + volná příloha
s rozkládacím plakátem a 2 listy
vystřihovánek
ISBN 978-80-906625-9-9
věk **3+**

Platnou jízdenkou pro všechna jedno- a dvoustopá vozidla, pro vlaky, plavidla a vznášedla prohánějící se touto knihařsky precizně zpracovanou publikací je chuť objevovat. Dvojverší komentující znázorněnou situaci poslušují zvědavce ke hře, protože na každé dvoustraně je zapotřebí přibrzdit a prozkoumat posuvné prvky i odklápěcí okénka, jež rozšiřují ilustrace o další dimenzi a pointu. Jedině tak se dá zjistit, co si rodinka veze na dovolenou, jak se svačí v kabině nákladáku, kde námořník suší ponožky nebo jaký zakopaný poklad právě minul bagrista. Nenápadnou, leč nápaditou průvodkyní nejmenších badatelů je zcestovalá moucha Elka, která se coby černá pasažérka nejen drze veze, ale hlavně vše fotograficky dokumentuje. Kdo by chtěl v jízdě pokračovat po vlastní ose, může si z volné přílohy vystřihnout dopravní prostředky a drandit s nimi po rozkládací mapce, jelikož dalším skrytým pokladem knížky je míra její interaktivity.

Ester Stará (1969), absolventka oboru logopedie a surdopedie na PedF UK, se věnovala pedagogické práci, z níž čerpala podněty pro literární tvorbu určenou k rozvíjení komunikačních dovedností předškolních a školních dětí, např. *Žežicha se nežiká* (2004),

Strč prst skrz krk (2008), *Žvanda a Melivo* (2009), *Mařenka už říká Ř!* (2012) či *Povíš mi to?* (2015). Od didakticky orientovaných textů se obrátila i k pohádkám a poezii pro děti školního věku. Knížka *Chrochtík a Kvíalka na cestě za blyskavým prasátkem* (2012) s ilustracemi Martiny Matlovičové byla oceněna Zlatou stuhou. Některá díla vytvořila ve spolupráci s manželem, výtvarníkem Milanem Starým – mj. interaktivní publikaci *Dům za mlhou* (2013), básnickou sbírku *Každý bulí nad cibulí* (2017) a drobnou prózu *Šedík a Bubi* (2018), zohledňující specifické potřeby dyslektiků.

Marie Urbánková (1995) studuje v ateliéru filmové a televizní grafiky na VŠUP a věnuje se knižní ilustraci, animaci, pořádání workshopů a výtvarných dílen pro děti. Spolupracuje s časopisem *Raketa*. Ilustracemi doprovodila pohádku Milady Rezkové *Tajemství za sněhovým knírkem* (2017). Za ilustrace ke knize Jany Klimentové *Trable s tátou* (2018) získala Zlatou stuhu, za knihu *Jedééém!* (2018) byla nominována na výroční cenu Czech Grand Design.

ESTER STARÁ - MILAN STARÝ

Ó, Ó, Ó, VAJÍČKO!

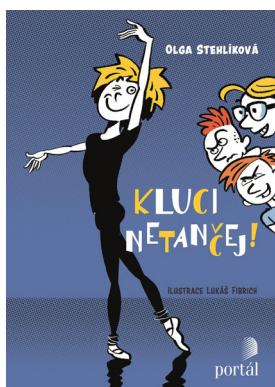
Ilustroval Milan Starý
Praha, 65. pole 2019,
80 nečíslovaných stran + CD
ISBN 978-80-88268-14-7
věk **6+**

Luční groteska ve stylu Ondřeje Sekory začíná mezi stébly ševlelicí trávy, kde se za zvědavé asistence přihlížejících brouků vyklube z miniaturního vajíčka houseňák. Než stačí pobrat trochu rozumu, bezhlavě se zamiluje a užž se šine ve stopách své vyvolené. Houseňákovu iniciační cestu za poznáním a pravou láskou korunuje přerod v motýla, avšak vítěznému vzletu předchází série dobrodružství, zkoušek a metamorfóz, jež jsou v komiksových bublinách podrobeny kibicování hmyzího chóru jako v antickém amfiteátru. Navzdory pohádkovému polidštění hrdiny a rozpustilosti veršů, které se svou hovorovostí blíží rytmizované dětské promluvě, vykazuje knížka naučný potenciál podpořený závěrečnou encyklopedickou částí. Další rozměr poetického zážitku nabízí přiložené CD, na němž se herečka Martha Isová vedle vyprávěčského partu ujala i nazpívání textů zhudebněných Patrikem a Beatou Hlavenkovými.

Ester Stará (1969) – podrobněji na předešlé straně

Milan Starý (1970) vystudoval češtinu a výtvarnou výchovu na PedF UK a do roku 2000, kdy začal tvořit ve svobodném povolání, působil jako

pedagog a ilustrátor. Spolupracuje s novinami a časopisy, ilustruje knihy pro děti i pro dospělé z produkce nakladatelství Albatros, Euromedia, Fragment, 65. pole a také učebnice z nakladatelství Alter. Jeho kresby provázejí příhody dvojice dětských hrdinů z pětidílného cyklu *Pachatelé dobrých skutků* (2009–2011) Miloše Kratochvíla. Poslední dobou se nejčastěji podílí na knížkách své manželky Ester Staré a posiluje jejich interaktivní plán, např. v příbězích *Dům a mlhou* (2013) nebo *Šedík a Bubi* (2018, Zlatá stuha).

OLGA STEHLÍKOVÁ

KLUCI NETANČEJ!

Ilustroval Lukáš Fibrich
Praha, Portál 2019, 136 stran
ISBN 978-80-262-1440-3
věk **10+**

Básnířka Olga Stehlíková se na poli prózy pro děti a mládež uvedla novelou z kurzů baletu, což je chvályhodné, protože knihy a filmy z tanečního prostředí se k nám dostávají spíše v překladech z cizích jazyků. Tomáš navštěvuje baletní školu samostatně, a přitom spravedlivé ruské choreografky. Když jeho koníček vyjde ve třídě najevo, spolužáci ho vystaví posměchu, ne-li šikaně. Nevraživost se vrší, do hry vstupují první milostná vzplanutí, závist i touha uspět ve vrcholné baletní soutěži. Střídavé promluvy jedenáctiletého hrdiny a jeho taneční partnerky vyznívají věrohodně i z toho důvodu, že autorka dokáže proplovat sexistickými narážkami a jinakostí dalších postav z tohoto prostředí. K přednostem textu patří také fakt, že čtenáři detailně přiblíží světoznámý balet *Louskáček* Pjotra Iljiče Čajkovského. Ilustrace Lukáše Fibricha působí zprvu takřka nepatřičně, ale nakonec vtipně vystihnou všudypřítomnou soutěživost.

Olga Stehlíková (1977) vystudovala bohemistiku a lingvistiku na FF UK. Působí jako redaktorka a literární publicistka. Byla editorkou revue *Pandora*, redaktorkou on-line almanachu *Wagon* a magazínu *Ravt* (webového pandánu obtýdeníku

Tvar). Spolupracuje s Českým rozhlasem. Roku 2014 vydala básnický debut *Týdny* (Magnesia Litera 2015). Její sbírka *Vejsce/Eggs* vyšla v roce 2017 spolu se stejnojmennou deskou s hudbou Tomáše Brauna. V roce 2018 publikovala sbírku *Vykřičník jak stožár*. Prózou *Kluci netančej!* poprvé oslovuje dětské čtenáře.

Lukáš Fibrich (1974), absolvent FAMU a VŠUP, přispívá do komiksových revuí *AARGH!* a *Bublifuk*. Ze spolupráce s časopisem *ABC* vytěžil komiksová alba *Mourrison* (2006) a *Mourrison 2, hrdina bez kázně a hany* (2010). Komickou zkratku na poli historiografie předvedl v ilustracích k románu Kláry Smolíkové *H. U. S. – Hus úplně světověj* (2015) a v seriálu *Obrázky z moderních československých dějin 1945–1989* (2016; libreto Jiří Černý, cena Muriel za nejlepší původní komiks).

PĚTR SVOBODNÝ - ROBIN KRÁL - NIKOLA LOGOSOVÁ - ZUZANA LEDNICKÁ

POZOR DOKTOR!

Ilustrovala Nikola Logosová, graficky upravila Zuzana Lednická
Praha, Běžíliška 2018, 96 stran + plakát
ISBN 978-80-907052-3-4
věk **10+**

Sedmidenní procházka dějinami medicíny zpřístupní běžné rodince šamanskou trepanaci lebky, zrod Hippokratovy přísahy, rozsah středověkých morových epidemií, veřejné pitevné seance v prostorách renesančních univerzit – a neopomine ani proslulou Freudovu lenošku. Každý den v týdnu, poznamenaný nějakou bolístkou nebo plánovanou kontrolou u specialisty, skýtá příležitost zastavit se u zdánlivě samozřejmých výdobytků současného lékařství a přemýšlet nad tím, jak by si s oním neduhem poradili předchůdci dnešních autorit v bílém plášti. Libreto Petra Svobodného se odvíjí v soustředných kružnicích od daného tematického jádra a jeho naučné sdělení je odlehčeno rozverným medicínským veršováním Robina Krále. Ilustrace Nikoloy Logosové v nápadité grafické úpravě Zuzany Lednické evokují pečlivě prokreslenými detaily staleté herbáře a anatomické atlasy, a přesto nadsázka, s níž pronikli pacientům pod kůži a žonglují se skalpely i s orgány, výmluvně odráží vztah člověka 21. století k vlastní tělesné schránce a k těm, kterým péči o ni s důvěrou svěřuje.

Petr Svobodný (1958) vystudoval historii na FF UK. Od roku 2005 zastává funkci ředitele Ústavu dějin Univerzity

Karlovy a archivu Univerzity Karlovy. Je autorem řady odborných děl týkajících se historie českého lékařství.

Robin Král (1981) – podrobněji na straně 13

Nikola Logosová (1992) se věnovala ilustrátorské práci už v průběhu studia na VŠUP. V roce 2017 byla nominována na cenu Czech Grand Design v kategorii ilustrátor roku. Doprovodila např. verše Robina Krále v knížkách *Pohádka o Opuštěněti* (2014) a *Rekomando* (2015), novelu Lukáše Csicselyho *Předvečer svatého Mikuláše* (2017) a vytvořila přílohu *Řecký návrat* k průvodci Miroslava Šaška *To je Řecko* (2017). Za ilustrace ke knize *Pozor doktor!* (2018) získala Zlatou stuhu.

Zuzana Lednická (1974) po studiích grafického designu na VŠUP pracovala jako grafička ve Studiu Najbrt. Od roku 2001 je jeho spolumajitelkou a uměleckou ředitelkou. Obdržela řadu cen za design (např. v soutěži o Nejkrásnější české knihy).

LUCIE ŠAVLÍKOVÁ ČERNOBÍLÉ PRAZDNINY

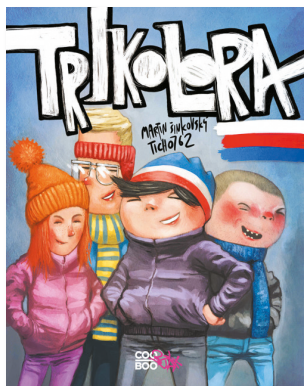
Ilustrovala Komára
Praha, Portál 2018, 120 stran
ISBN 978-80-262-1305-5
věk **6+**

Prvotina *Černobílé prázdniny* ve skutečnosti hříjí všemi barvami a vůněmi přírody, jak se na pohádku o letním lelkování sluší. Pobyt na chatě v lůně lesů mimo dozor starostlivých rodičů – jen ve společnosti laskavé pratečky, která je nevyčerpitelnou studnicí historek a k snídani bez mrknutí oka servíruje kakao a žužu – Honzíkovi zaručuje báječný oddech. Ještě ale netuší, co na něj čeká pod povrchem země: v jezevčí noře, kam se jednoho dne proboří, nalézá tvory, kteří ho jako maskoti provázeli už v útlém dětství. Teď si spolu užijí spoustu zábavy, napraví pár nespravedlností a naučí se toleranci a empatii, přičemž se chlapci dostane i účinné logopedické lekce. Lucie Šavlíková se v závěru humorné zkazky vyťasí s pečlivě připravovanou a oddalovanou pointou. Ta potvrzuje Honzíkovo zjištění, jak je občas prospěšné ocitnout se v cizí kůži a že láska propojená s úctou překoná veškerá protivenství.

Lucie Šavlíková (1970) se po studiích angličtiny a francouzštiny na FF UK věnovala překladatelství a redakční práci. Působila v magazínu *100+1 zahraniční zajímavost*, poté jako redaktorka literatury pro děti a mládež v nakladatelství Albatros, Mladá fronta a Euromedia (Pikola). V současnosti

se těmto aktivitám věnuje na volné noze. *Černobílé prázdniny* jsou její beletristickou premiérou.

Ilona Komárková (1977) absolvovala SUPŠ v Praze a pracovala jako propagační výtvarnice v divadle Minor. Nyní se tato grafička věnuje volné tvorbě – zejména ilustracím, výrobě šperků, hraček a dárkových předmětů pod obchodní značkou Komára. Ilustrovala katechetickou knížku Ráchel Bícové *Ovečka Barborka* (2003), leoporelo Petra Wagnera *Dřív než půjdeme spát* (2016), pohádky Kateřiny Foltánkové *Verunka Tomšů a sedm princezen* (2017), hororové grotesky Pavla Brycze ze série *Emil a upíří* (od roku 2018) a také naučnou knížku Markéty Špačkové *Kdo bydlí v norách a doupatech* (2018).

MARTIN ŠINKOVSKÝ - TICH0762

TRIKOLORA

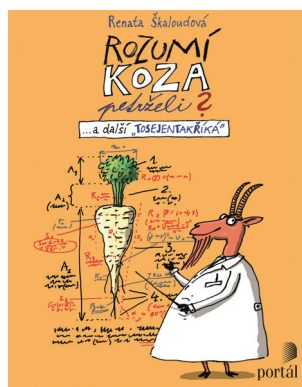
Ilustroval TICH0762
Praha, CooBoo 2019,
72 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7544-841-5
věk **10+**

Komiksový libretista Martin Šinkovský a kreslíř TICH0762 se ujali úkolu zprostředkovat průběh sametové revoluce roku 1989 současné dětské generaci, která tyto zlomové okamžiky zná pouze z učebnic a ze vzpomínek rodičů či prarodičů. Kvarteto žáků páté třídy z moravského města Hezberku vnímá listopadové události s upřímnou snahou demonstracím a transparentům porozumět. Touží také vlastnit trikoloru a vyrábí si ji ze všech možných i nemožných materiálů. Děni na jejich sídlišti se střídá se silicím vzdozem v pražských ulicích, zobrazeným v zájmu porozumění s nemalou nadsázkou: předák pražských komunistů Štěpán se proměňuje ve zloducha Jokera, prezident Husák má hvězdu na čele, zatímco strip s plechovkou Coca-Coly dovezené z Vídně už věští drápky komerce. Autoři dovedně přibližují události vzrušené doby a prolínají je kolážemi z autentických novinových zpráv.

Martin Šinkovský (1979) absolvoval bakalářské studium v oboru dějin filmu na olomoucké UP a profiluje se jako autor pohádek a také jako scenárista komiksů pro děti a mládež. S TICHEM762 vytvořili příběhy *Mlžný ostrov zbarvený do ruda*, *Městečko*

Kytice, *Chodil obr po zemi* (vše 2018) nebo *Lapálie v Lampálii* (2017).

TICH0762 (vlastním jménem Petr Novák, 1982) je výtvarník a ilustrátor. Kromě projektů s Martinem Šinkovským publikuje v komiksové revui pro děti *Bublifuk*. Podílel se i na komiksovém souboru *Češi 1918 – Jak Masaryk vymyslel Československo* (2013, podle scénáře Pavla Kosatíka).

RENÁTA ŠKALOUDOVÁ

ROZUMÍ KOZA PĚTRŽELI? (... A DALŠÍ „TOSEJENTAKŘÍKÁ“)

Ilustroval Pavel Koutský
Praha, Portál 2019, 112 stran
ISBN 978-80-262-1473-1
věk **8+**

Proč jsou ke sbalení pěti švestek nutné dva kufry? Protože problém ustálených slovních spojení zvaných idiomy spočívá v tom, že při zvládnutí nejnápaditějších partií mateřštiny musí dokonce i dorůstající rodilý mluvčí nejprve znát souvislosti, za nichž daný frazém vznikl a někdy i zákeřně ustrnul. Aby ho děti dokázaly do svého vnímání včlenit, potřebují buď soustavně číst, anebo chytit výraz za slovo, neřkuli za pačesy, a podrobit ho skoro policejnímu výslechu. Cyklus osmadvaceti úsměvných nedorozumění Renáty Škaloudové, v nichž se dvě starší generace modelové rodiny snaží, seč můžou, aby školáci Tomáš a Bára přestali brát tato spojení prvoplánově, se neobejde bez ověřování jejich pravého významu, a tudíž s nimi malujeme čerta na zeď nebo si něco cucáme z prstu. Dávkami situačního humoru lze přece do paměti polopatě uložit leccos prospěšného, i když taková španělská vesnice to zase není.

Renáta Škaloudová (1965) vystudovala speciální pedagogiku na PedF UK. Návodné publikace této logopedky a lektorky usilují především o celistvé ovládnutí českého jazyka: *Říkačky o autech a strojích* (2015) metodami věcného učení trénují s předškoláky upevňování významů a vyjadřovací

schopnosti, *Ohrožený břichomluvec* (2015) zase správnou výslovnost. Nakladatelství Portál vydalo i její knihu *Rohlík, auto, dům* (2018) zaměřenou na komunikační handicapy dětí.

Pavel Koutský (1957) absolvoval VŠUP v ateliéru filmové a televizní grafiky Miloslava Jágra. Animovanou tvorbu, jíž se celoživotně věnuje, přednáší na FAMU. Za své krátkometrážní snímky obdržel řadu elitních cen v Evropě, Asii i Americe, mj. Zlatého medvěda na Berlinale za grotesku *Curriculum vitae* (1986), francouzskou cenu FIPRESCI za podobenství *Média* (1999) nebo českou sošku Kristián za miniaturu *Kavárna* (1998). Tvůrce či režisér mnoha kreslených televizních seriálů (*Dějiny udatného českého národa*, *Do pohádky*, *Dr. Animo*) a spotů stál u zrodu mezinárodního festivalu animovaného filmu AniFest. Zaujal též celovečerním komediálním snímkem *Husiti* (2013).

VÁCLAV ŠOREL - MICHAL KOCIÁN - PETR KOLMANN

VZDUCH JE NAŠE MOŘE

Ilustrovali Michal Kocián
a Petr Kolmann
Praha, Argo 2018,
310 stran (zčásti rozkládacích)
ISBN 978-80-257-2616-7
věk 12+

Ve výrobě aut patříme k evropské špičce a respekt si vydobily i stroje z kbelských a letňanských hangárů, jak je v praxi poznal Václav Šorel. V komplexním obrazovém průvodci dějinami československého a českého letectví glosuje svůj výklad a archivní snímky i 45 komiksovými librety zachycujícími památné okamžiky oboru, který mu tak učaroval. Nechybějící mezi nimi průkopnické lety Jana Kašpara a Boženy Laglerové ještě z časů mocnářství, výkruty našich akrobatů ani bojové úspěchy pilotů v perutích RAF, později za službu vlastní pronásledovaných. Železná opona až na přísun novinek od sovětských konstruktérů profesionální aviatiku tolik neobohatila, zato se dařilo amatérům sdruženým ve Svazarmu, což kresleným příběhům vtiskuje navýsost civilní ráz. Vzdušné moře mezi nebem a zemí jsme si uhájili, takže dnes můžeme být na své vojenské i záchranářské letouny hrdí. Copak by to taky mohlo s optimistickou imatrikulací OK dopadnout jinak?

Václav Šorel (1937), absolvent ČVUT, do roku 1987 působil jako konstruktér v Avii Letňany. Poté působil ve čtrnáctidenníku ABC, s nímž spolupracoval mj. už na legendárním sci-fi komiksu *Vzpouza mozků* (1977–1979), posléze

rozšířeným o příběhy *Galaxia* (knižně 2014, s F. Kobíkem) a *Odysseus* (2019, s J. Petráčkem). Jeho popularizátorský vklad na poli letectví a kosmonautiky dokládá *Zlatá kniha komiksů* (2011), doplněná např. samostatnými vydáními válečných děl *Vrabec* či *Operace Jericho*. Za dvousvazkovou *Encyklopedii českého a slovenského letectví* (2005 a 2008) obdržel poděkování Parlamentu ČR a množství čestných uznání.

Michal Kocián (1960) vystudoval SPŠ stavební v Plzni a od 80. let publikuje v komiksových časopisech pro mládež. Inspiroval se zejména francouzskými výtvarníky a tvorbou Káji Saudka. Spolupracuje i s libretisty Zdeňkem Ležákem (*Jan Žižka, Stopa legionáře, Tři králové*), Vlastislavem Tomanem (*IKS – Strážci času*) a Gutwirthem (*Serpens Levis, Taven Bach-tale*).

Petr Kolmann (1969), původním povoláním truhlář, spolupracuje v roli ilustrátora a fotografa s řadou leteckých a modelářských periodik. Od roku 2004 vede časopis *AeroHobby* o sportovním a volnočasovém létání. Do alba *Vzduch je naše moře* přispěl barevnými bokorysy letounů.

EVA VOLFOVÁ

FRIDOLÍNA, ANTONÍNA A MALÁ MÍNA

Ilustrovala autorka
Praha, Baobab 2019,
32 nečíslovaných stran
ISBN 978-80-7515-098-1
věk 3+

Autorská kniha Evy Volfové poeticky navazuje na její úspěšný debut *Kočíčka z kávové pěny*, v níž se opuštěné kotě při hledání domova toulalo světem sešitým z hebkých hadříků, který ale rozhodně nebyl vždy přívětivý. I panenky Fridolína, Antonína a Mína touží po bezpečném zázemí – nemusejí se však vydávat na žádnou cestu, protože ho nalézají během společně trávených chvil. Na návštěvu do hájemství této trojice se dostaneme ihned po otevření knížky, neboť jejich domov stvořený z textilních koláží a něžně propracovaných výšivek se začíná rozprostírat už na předsádce. Hrdinkám v bezstarostném dovádění zdatně sekunduje kočka Míca, pokud se tedy zrovna nevěnuje drezúře cirkusových myší. Vstupní a závěrečné verše Olgy Černé a Terezy Horváthové podotýkají, že panenky ožívají pouze tehdy, když je lidské oči nevidí. Aby to dětem nebylo líto, vyšila jim výtvarnice pestrými bavlnkami obrazovou reportáž zaznamenávající jejich hrátky a namísto záložky čtenáři podstrčí kousek růžové vlny z rozmotaného klubíčka, které se kutálí celým svazkem jako připomínka koloběhu času.

Eva Volfová (1979) po studiích knižní grafiky na VOŠG v Praze absolvovala obor textilní tvorba na VŠUP

a výtvarnou výchovu na PedF UK. Věnuje se vlastní volné tvorbě, vedení výtvarných dílen a školní výuce. Jako kmenová ilustrátorka nakladatelství Baobab je zastoupena v jeho kolektivních antologiích *12 nejmenších pohádek* (2011), *12 ukolébavek* (2016) a vyšivánými ilustracemi pro téhož vydavatele doprovodila i prózu Olgy Černé *Z domu a zahrady* (2011). Ve spolupráci s jeho spolunakladatelkou Terezou Horváthovou vydala knihy *Kočíčka z kávové pěny* (2006, 3. místo v soutěži Nejkrásnější české knihy) a *Rybička* (2013).

TOMÁŠ VONDROVIC O NAŠÍ MILÉ PANÍ

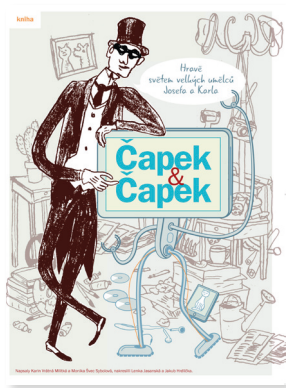
Ilustrovala Markéta Vydrová
Praha, Triton 2019, 132 stran
ISBN 978-80-7553-704-1
věk **6+**

Odkaz mariánských pověstí, legend a pohádek rámuje Tomáš Vondrovic připomínkou ničím nepodmiňovaného mateřského citu coby odlesku věčné lásky Matky Boží. Sedm oddílů jeho sbírky skládá obraz Panny Marie z barvitých střípků biblických příběhů, legend, anekdot, místních pověstí o jejím zjevení a také z mariánských modliteb. Bohorodička v jeho líčení – zaštitěném po zvyku dávných kronikářů anonymní autoritou starců, kteří tato vyprávění vyslechli zase od svých dědečků – vystupuje jako obětavá maminka se širokým srdcem. Nenárokuje si schopnost vykonávat zázraky, leč ty se dějí, poněvadž soucit a vctění mají odjakživa léčivou moc a zbavují bližního strachu i utrpení. Vyprávěč na závěr interpretuje metaforická jména, jimiž lidé Pannu Marii v chodu věků obdařovali. Řečnická otázka, kterou dětem klade, míří k pochopení familiárního oslovení „Naše Milá Paní“, protože v nejdůvěrnějších chvílích mívají maminky stejný výraz jako ta Kristova.

Tomáš Vondrovic (1948) absolvoval teatrologii na FF UK a režii na JAMU, působil jako režisér edice mluveného slova v Supraphonu, jako dramaturg Divadla na Vinohradech, scenárista a překladatel. Režíroval

řadu audionahrávek knižních děl včetně literatury pro děti (Eduard Štorch, Václav Čtvrtek, Eduard Petiška). Vytváří písňové texty a prózy pro dospělé (např. *Otlučení zázrak*, 2010). Napsal desítky veršovaných textů k leporelům pro nejmladší čtenáře. Výsledkem jeho adaptačních aktivit jsou svazek rytířských příběhů *Parsi-fal* a kolekce pohádkových vyprávění *Když chodil Pán Ježíš s Petrem po světě* (obojí 2017).

Markéta Vydrová (1968) studovala zahradní a krajinnou architekturu na VŠZ, avšak převážila u ní touha věnovat se knižní ilustraci. Jejím prvním ilustrátorským počinem byla kniha veršů pro děti *Na co hrají varani* (2004, s manželem Danielem Vydrov). Výtvarně doprovodila stovku knížek pro děti nebo učebnic – obvykle spolupracuje s Martinou Drijverovou, Milošem Kratochvílem, Danielou Krollupperovou, Davidem Laňkou a Zuzanou Pospíšilovou.

KARIN VRÁTNÁ MILITKÁ - MONIKA ŠVEC SYBOLOVÁ ČAPEK & ČAPEK - HRAJĚ SVĚTEM VELKÝCH UMĚLCŮ JOSEFA A KARLA

Ilustrovali Lenka Jasanská
a Jakub Hrdlička
Praha, Verzone 2018,
112 stran + skicář o 72 stranách
ISBN 978-80-87971-26-0 (soubor)
věk **8+**

Průvodci povedené interaktivní publikace jsou jednak Robot, odkazující na rané drama Karla Čapka *R. U. R.* a na bratra Josefa, který slovo vymyslel a poslal do světových jazyků, a jednak Fantomas, populární postava francouzské brakové literatury a pamětnické filmové trilogie, nyní v apartním klobouku. Už tato volba naznačuje, že se malí zájemci o život a dílo bratří Čapků, kteří zásadně ovlivnili české a světové umění minulého století, nudit nebudou. Karin Vrátná Militká a Monika Švec Sybolová vybraly, co by jim mohlo být po takové době blízké: jejich rodokmen, Josefovy obrazy a ilustrace, úryvky z próz sourozenců, jež psali i pro nejmenší, nebo Karlovu mločí satiru a zahrádkářské fejtony. Společně s ilustrátory prokazují cenné zkušenosti s edukačními dílnami pro nejmladší návštěvníky galerií. V příloženém skicáři je vedou k porozumění a kreativě tak, aby publikum pochopilo výtvarně, literárně i novinářské dílo obou bratrů, a využívají k tomu odpovídající emoce dětí a jejich blízkých.

Karin Vrátná Militká (1983) studovala výtvarnou výchovu a matematiku na PedF UP a absolvovala stáž na St. Cloud State University of Minnesota. Působila jako edukátorka v Galerii moderního umění v Hradci Králové.

Lektorské centrum Galerie Středočeského kraje vede od roku 2011.

Monika Švec Sybolová (1976), absolventka dějin umění a estetiky na FF UK, pracuje jako kurátorka pro edukační činnost Národní galerie v Praze. Podílí se na různých doprovodných programech výstav (GASK, Památník Lidice aj.)

Lenka Jasanská (1964) absolvovala pražskou SUPŠ, ilustruje knihy a graficky vypravuje výtvarné katalogy. Ilustrovala mj. *Himálajské pohádky* (2012) v přepravě Miroslava Pošty či pohádkové výbory Jana Vladislava *Propánkrále!* (2013) a Ilsy Weberové *Dobrodinec Báruch – židovské pohádky* (2015).

Jakub Hrdlička (1986) studoval výtvarné umění a grafický design na UJEP v Ústí nad Labem. Pro nakladatelství Verzone ilustroval ještě *Abecedu* (2016) Jana Branického.

LAUREÁTI ÚVROČNÍCH CEN V OBLASTI LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ

ZLATÁ STUHA 2019 - LITERÁRNÍ ČÁST

- Kategorie Beletrie pro děti**
Daniela Krolupperová za text knihy *Past na korunu* (Albatros) – podrobněji na straně 13
- Kategorie Beletrie pro mládež**
Marek Toman za text knihy *Cukrárna U Šilhavého Jima* (Baobab) – v katalogu 2017/2018
- Kategorie Literatura faktu pro děti a mládež**
Zuzana Demlová za text knihy *Pohádky o kolečkách a nekonečnu* (Baobab) – v katalogu 2017/2018
- Kategorie Kritika literatury a umění pro děti a mládež**
Helena Březinová za text knihy *Slavíci, mořské víly a bolavé zuby – Pohádky H. Ch. Andersena mezi romantismem a modernitou* (Host)

ZLATÁ STUHA 2019 - VÝTVARNÁ ČÁST

- Kategorie Knihy pro mladší děti**
Milan Starý za ilustrace ke knize *Šedík a Bubi* (Pikola) – v katalogu 2017/2018
- Kategorie Knihy pro starší děti a mládež**
Marie Urbánková za ilustrace ke knize *Trable s tátou* (Pikola) – v katalogu 2017/2018
- Kategorie Literatura faktu pro děti a mládež**
Nikola Logosová za ilustrace ke knize *Pozor doktor!* (Běžilíška) – podrobněji na straně 26
- Kategorie Výtvarný počín roku**
Michaela Kukovičová za ilustrace ke knize *Nebojme se bát* (Práh) – v katalogu 2017/2018

ZLATÁ STUHA 2019 - KOMIKS

- Barbora Dlouhá a Martina Komárková** za knihu *Tarbíci a marabu II* (Dlouhá Barbora)

ZLATÁ STUHA 2019 - ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ ZA NAKLADATELSKÝ POČIN

- nakladatelství Akropolis** za vydání souboru *Punta: Zapomenutý hrdina českého komiksu (1934–1942)*

ZLATÁ STUHA 2019 - CENA ZA CELožIVOTNÍ PŘÍNOS LITERATUŘE PRO DĚTI A MLÁDEŽ

- Iva Procházková** – spisovatelka, scenáristka a dramaturgyně

MAGNESIA LITERA 2019 - KATEGORIE LITERA ZA KNIHU PRO DĚTI A MLÁDEŽ

- Vítězka**
Vendula Borůvková za knihu *1918 aneb Jak jsem dal gól přes celé Československo* (Host) – podrobněji na straně 5
- Další nominovaní**
Bára Dočkalová za knihu *Tajemství Oblázkové hory* (Labyrint / Raketa) – podrobněji na straně 6
Vojtěch Matocha za knihu *Prašina* (Paseka) – v katalogu 2017/2018

PARTNEŘI PUBLIKACE

Svaz českých knihkupců a nakladatelů, z.s.

Fügnerovo nám. 1808/3
120 00 Praha 2
T 272 660 644
E sckn@sckn.cz
W www.sckn.cz

Česká sekce IBBY

c/o Památník národního písemnictví
Strahovské nádvoří 132/1
118 38 Praha 1
E ibby@seznam.cz
W www.ibby.cz

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR

c/o Národní knihovna ČR
Mariánské náměstí 190/5
110 00 Praha 1
T 221 663 379
E skip@nkp.cz
W www.skipcr.cz

NAKLADATELSTVÍ UVEDENÁ NA STRANÁCH 4–29

Abramis

Za Drupolem 382
252 62 Horoměřice
T: 777 762 984
E h2o@abramis.net
W www.abramis.net

Albatros

c/o Albatros Media a.s.
Na Pankráci 1618/30
140 00 Praha 4
T 261 397 200–201
E albatros@albatrosmedia.cz
W www.albatros.cz

Argo

Milíčova 13
130 00 Praha 3
T 222 781 601
E argo@argo.cz
W www.argo.cz

Baobab

Plavecká 1355/14
128 00 Praha 2
T 737 774 538, 605 195 614
E gplusg@gplusg.cz
W www.baobab-books.net

B4U Publishing

c/o Albatros Media a.s.
Na Pankráci 1618/30
140 00 Praha 4
T 261 397 200–201
E b4upublishing@albatrosmedia.cz
W www.albatros.cz

Běžiliska

Škroupovo náměstí 1283/4
130 00 Praha 3
T 776 059 005
E info@beziliska.cz
W www.beziliska.cz

Book Dock

Mánesova 911/30
120 00 Praha 2
T 603 899 707
E knihy@bookdock.cz
W www.bookdock.cz

Cooboo

c/o Albatros Media a.s.
Na Pankráci 1618/30
140 00 Praha 4
T 261 397 200–201
E cooboo@albatrosmedia.cz
W www.cooboo.cz

Česká televize – Edice ČT

Kavčí hory
140 70 Praha 4
T 261 137 457
E edicect@ceskatelevize.cz
W www.ceskatelevize.cz

Knížní stezka k dětem

Zubatého 1
150 00 Praha 5
T 604 149 624
E info@kniznistezka.cz
W www.kniznistezka.cz

Labyrint / Raketa

Dittrichova 5
120 00 Praha 2
T 224 922 422
E labyrint@labyrint.net
W www.labyrint.net;
www.raketa-casopis.cz

Meander

Zubatého 1
150 00 Praha 5
T 257 324 232, 728 355 554
E nakladatelstvi@meander.cz
W www.meander.cz

Mladá fronta – divize Knihy

Mezi Vodami 1952/9
143 00 Praha 4 – Modřany
T 225 276 445
E bochnickova@mf.cz
W www.mf.cz; www.kniha.cz

Nakladatelství Host

Radlas 5
602 00 Brno
T 545 212 747
E redakce@hostbrno.cz
W www.hostbrno.cz

Nakladatelství 65. pole

Na Žertvách 879/36
180 00 Praha 8 – Libeň
T 736 483 915
E nakladatelstvi@65pole.cz
W www.65pole.cz

Novela bohemica

Jana Růžičky 1143/11
148 00 Praha 4 – Kunratice
T 723 139 857
E info@novelabohemica.cz
W www.novelabohemica.cz

Paseka

Chopinova 4
120 00 Praha 2
T 222 710 751
E paseka@paseka.cz
W www.paseka.cz

Petrkov

Havlíčkovo nám. 180
580 01 Havlíčkův Brod
T 603 163 662
E petr.novotny@petrkov.cz
W www.petrkov.cz

Pikola

c/o Euromedia Group a.s.
Nádražní 896/30
150 00 Praha 5
T 296 536 111
E objednavky-vo@euromedia.cz
W www.euromedia.cz

POP – PAP

Roháčova 145/14
130 00 Praha 3
T 736 615 166
E marcela@pop-pap.cz
W www.pop-pap.cz

Portál

Klapkova 1867/2
182 00 Praha 8
T 283 028 111
E naklad@portal.cz
W www.portal.cz

Práh

Patočkova 2386/85
169 00 Praha 6
T 603 350 053
E vopenka@prah.cz
W www.prah.cz

Triton

Vykáňská 5
100 00 Praha 10
T 226 220 025
E obchod@triton-books.cz
W www.tridistri.cz

Václav Dvořák

V Horkách 242/7
460 07 Liberec
T 608 745 112
E pisecnici@seznam.cz
W www.vaclav-dvorak.cz

Verzone

Baranova 1802/21
130 00 Praha 3
T 733 717 394
E verzone@verzone.cz
W www.verzone.cz

O AUTORECH

Jana Čeňková (1957) absolvovala FF UK, obor bohemistika – pedagogika, a působí na katedře žurnalistiky Institutu komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK. Specializuje se na historii i kritiku literatury a ilustrace pro děti a mládež – zejména v této oblasti je autorkou řady monografií, studií a libretistkou výstav. Edičně uspořádala mj. výběry z tvorby Františka Hrubína (*Křídla lásek mých*, 2010), Karla Jaromíra Erbena (*Živá voda*, 2011) nebo Josefa Václava Sládka (*Od žežulky k Mikuláši*, 2016). Je hlavní editorkou kolektivních monografií *Válečné dětství a mládí (1939–1945) v literatuře a publicistice* (2016) a *Odkaz Oty Hofmana literatuře a filmu* (2018). Je členkou Českého PEN-klubu a spolku Magnesia Litera. V obtýdeníku *Tvar* rediguje občasnou přílohu o literatuře pro děti a mladé čtenáře *Triangl*.

Petr Matoušek (1968) vystudoval FSV UK, obor žurnalistika a nakladatelská věda, a jako literární kritik a editor se specializuje na anglickojazyčnou beletrii a literaturu pro děti. Vedl týdeník *Nové knihy*, působil v *Lidových novinách*, spolupracuje s rozhlasovou stanicí Vltava. Sestavil antologii *Britská čítanka – Hedvábný manšestr* (2001, 2004, 2008). Překládá pohádky člena britské skupiny Monty Python Terryho Jonese (*Pohádky k neuvěření, Bajky z divokých vajec, Dobrou s kobrou*; 2014–2018) a německého humoristy Janosche. Je členem mezinárodní jury Ceny Franze Kafky a porotcem Zlaté stuhy. V předních českých nakladatelstvích se podílel na vydání 300 překladů z anglofonních literatur pro dospělé i pro mládež, mj. v rámci edice *Hogarth Shakespeare 400* (od 2015) či spisů Henryho Jamese (od 2013).

Milena Šubrtová (1965) je absolventkou FF MU, obor čeština – francouzština, a pracuje jako docentka na Katedře českého jazyka a literatury PedF MU. V pedagogické i odborné činnosti se věnuje problematice literatury pro děti a mládež. Je autorkou monografie *Tematika smrti v české a světové próze pro děti a mládež* (2007). Pod jejím vedením vznikly publikace *Pohádkové příběhy v české literatuře pro děti a mládež 1990–2010* (2011) a *Slovník autorů literatury pro děti a mládež 2: Čeští spisovatelé* (2012), který byl oceněn Zlatou stuhou. Nyní je porotkyní této ceny. Autorsky spolupracuje s revuí *iliteratura.cz* a se slovenským časopisem *Bibiana*.

NEJLEPŠÍ KNIHY DĚTEM

Výběr z českých knih pro děti a mládež 2018/2019

Texty © Jana Čeňková, Petr Matoušek (ed.)
& Milena Šubrtová, 2019

Ilustrace na obálce © Kateřina Volfová, 2019

Design © Tibor Vizi, 2019

Vydala Komise pro dětskou knihu Svazu českých knihkupců a nakladatelů ve spolupráci s Českou sekcí IBBY a SKIP v Praze roku 2019

Uzávěrka dat: 23. 9. 2019

Texty lze citovat výlučně s odkazem na autory

Počet stran 32

ISBN 978-80-907020-3-5

www.nejlepsiknihydetem.cz

www.facebook.com/NejlepsiKnihyDetem